

NESTNIK

Letnik XXIX.

Celovec, petek, 22. februar 1974

Štev. 8 (1647)

Seja kontaktnega komiteja

Deželni glavar Sima: Pogovori le za alibi

Kontaktne komiteje, v katerem so predstavniki zvezne in deželne vlade ter političnih strank, na drugi strani pa predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, vsaj v enem pogledu izpolnjuje nalogo, ki si jo je zastavil: da se kolikor toliko redno sestaja. Dosti več pa o dosedanjem delu tega odbora tudi po torkovi seji ni mogoče trditi, kajti po večurni razpravi je ostal vtis, da se stvari niso premaknile niti za korak naprej.

Zato je treba odločno ugotoviti, da tako ne bo šlo v nedogled, marveč bodo morali na pristojnem mestu končno pokazati iskreno pripravljenost za reševanje v duhu načel pospeševalnega manjšinskega prava.

Slovensko zastopstvo je na seji, ki ji je predsedoval kancler dr. Kreisky, ponovno deponiralo načelna stališča, da je po našem mnenju prvenstveni in samoumevni kriterij pospeševalnega manjšinskega

prava, da se izpolnijo predvsem določila, ki jih v korist manjšine vsebujejo mednarodne pogodbe, in da se izvajajo tudi tozadevni izvedbeni zakoni. Zato je slejkoprej naša zahteva, da se čim prej brez zavlačevanja rešijo vsa odprta vprašanja člena 7 na celotnem ozemlju, kjer manjšina avtohtono prebiva, in to ne glede na številčno moč manjšinskega prebivalstva na tem ozemlju, to se pravi brez ugotavljanja manjšine, ki ga koroški Slovenci načelno odklanjamo. Zato smatramo, da je treba čim prej določiti tudi stvarno in krajevno območje veljavnosti člena 7.

Poleg teh načelnih stališč so predstavniki obeh slovenskih organizacij iznesli tudi vrsto konkretnih vprašanj, pobud in zahtev:

V zvezi z novoustanovljenim kulturnim referatom je bilo poudarjeno, da mora biti to samostojen oddelek pri uradu deželne vlade s pristojnostmi za vsa področja, ki zadevajo manjšino; v kolikor pa to trenutno ne bi bilo izvedljivo, mora biti vsaj pododdelek z jasnimi pristojnostmi in z jasno funkcionalno uvrstitvijo vodje tega oddelka. Glede slovenske gimnazije je bila postavljena zahteva po čimprejšnji izgradnji lastnega poslopja. Pri tem so slovenski predstavniki opozorili na svoječasno izrecno poudarjeno povezavo med slovensko in velikovško gimnazijo ter na zagotovilo, da bosta obe ustanovi hkrati dobili svoja poslopja. Deželni glavar Sima in predsednik deželnega šolskega sveta Gutfenbrunner sta potrdila, da je slovenska gimnazija pri gradnji z ozirom na 17-letni stalni popoldanski pouk vedno stala na prvem mestu. V zvezi s problematiko manjšinskega sodnega jezika je bilo med drugim opozorjeno na različne pojave, ki kažejo popolno nerazumevanje tudi na strani sodne uprave. Nadalje je bila prikazana protislovenska dejav-

ZSO in volitve

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem je imela v soboto 16. februarja v Celovcu ključno posvetovanje, ki so se ga udeležili člani obeh odborov ter zastopniki včlanjenih organizacij.

Predsednik Zveze slovenskih organizacij dr. Franci Zwitter je izčrpno poročal o trenutnem političnem položaju, predsednik Slovenske prosvetne zveze Hanzi Weiss pa je obširno prikazal kulturno problematiko slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Poročila so bila sprejeta po temeljiti, deloma tudi precej kritični razpravi.

Najvažnejši uspeh sobotnega posvetovanja je nedvomno sklep glede deželnozbornih volitev: s pretežno večino glasov (le nekaj udeležencev posveta se je glasovanja vzdržalo) je bilo sklenjeno, da Zveza slovenskih organizacij na Koroškem pri prihodnjih deželnozbornih volitvah ne bo kandidirala ne samostojno s lastno listo in tudi ne skupaj s kakšno drugo volilno skupino na skupni listi.

Katero volilno skupino ali stranko bo Zveza slovenskih organizacij priporočila, pa bo odvisno od tega, katera volilna skupina bo tako glede svojega volilnega programa kakor tudi glede svojih kandidatov še najbolj ustrezala ne le nacionalnim, marveč tudi družbenopolitičnim predstavam Zveze slovenskih organizacij na Koroškem.

NA ŽENEVSKI KONFERENCI:

URADNI PREDLOG

o spoštovanju pravic narodnostnih manjšin

Na konferenci o varnosti in sodelovanju v Zenevi je Jugoslavija že lani novembra predložila delovni dokument, ki se nanaša na manjšinsko problematiko. Prejšnji teden pa je jugoslovanska delegacija izročila tudi še uradni predlog o spoštovanju pravic narodnostnih manjšin.

V uvodni obrazložitvi predloga je vodja jugoslovanske delegacije Djura Ninčić dejal, da se predlog nanaša na narodnostne manjšine v njihovem osnovnem pomenu, pod katerim je treba razumeti tiste dele kakega naroda, ki se razlikujejo od večine prebivalstva v državi, v kateri prebivajo, so pa istovetni s prebivalstvom sosedne države. Pri tem je poudaril, da je vprašanje narodnostnih manjšin sestavni del širšega vprašanja varstva človekovih pravic v smislu listine OZN, deklaracije o človekovih pravicah ter dogovorov o človekovih pravicah.

Kadar gre za narodnostne manjšine — je posebej naglasil jugoslovanski predstavnik — je mogoče človeške pravice zagotoviti samo kolektivno, saj so te pravice članov narodnostnih manjšin bistveno povezane z njihovim obstojem kot kolektiva, z njihovimi tradicijami, njihovo kulturo in samo v taki povezanosti dobijo te pravice svoj polni pomen.

Hkrati pa je to tisti aspekt človekovih pravic, čigar mednarodne implikacije so najbolj neposredne in katerih značaj za odnose v Evropi je večkrat, nekajkrat tudi dramatično, potrdila tudi sodobna zgodovina, kar jasno govori v prid tesni povezanosti pravic narodnostnih manjšin in problemov miru ter varnosti v Evropi. Namen jugoslovanskega predloga je, da pokaže, kako bi dosegli, da narodnostne manjšine ne bodo nikdar več vir nesporazumov in napetosti med državami, ampak bodo vsaj bolj postajale dejavniki zblíževanja in prijateljstva med njimi. Zato jugoslovanski predlog poudarja potrebo sodelovanja med državami za zagotovitev spoštovanja pravic narodnostnih manjšin.

Več delegacij, med njimi zlasti avstrijska, italijanska in malteška, je podprlo jugoslovanski predlog in poudarilo potrebo, da ga vsestransko prouče. Za razpravo jugoslovanskega predloga so se zavzele tudi sovjetska, poljska in romunska delegacija, nasprotno pa so se preučitvi tega predloga uprle delegacije Grčije, Francije in Španije. Ker morajo biti po proceduri konference vsi sklepi sprejeti soglasno, je bil zato sklep o nadaljnjem proučevanju jugoslovanskega predloga preložen na prihodnji sestanek odbora.

nost nemškonalističnih organizacij in krogov, govora pa je bilo tudi o nerazumljivem zadržanju oblasti (npr. nezastlišana odločitev župana v Galiciji glede partizanskega spomenika v Robezah) in o drugih pojavih, ki bremenijo odnose med obema narodoma na Koroškem.

Prošnja za večjo državno podporo je bila podkrepljena s tehtnimi argumenti, da manjšinske organizacije ne opravljajo le svojega statutarnega delovanja, marveč na manjšinskem področju tudi dejavnosti, ki jih sicer izvaja država, kot so izobraževanje odraslih, kulturno pospeševanje itd. Medtem ko je kancler Kreisky te argumente priznal in zagotovil ugodno rešitev, pa ni dal nobenega zagotovila glede potreb, ki so jih slovenski predstavniki nakazali v zvezi z nameravano gradnjo Kulturnega doma v Celovcu. Končno je bilo govora še o reformi deželne ustave in naglašeno, da želimo Slovenici pri tem sodelovati, zahtevamo pa, da se v ustavi upošteva obstoj slovenske narodnostne skupnosti na

Koroškem in da se preučijo možnosti njenega zastopstva v deželnem zboru.

V drugi točki dnevnega reda se je o poročilu podkomisije za šolska in vzgojna vprašanja razvila zelo ostra razprava, ki je pokazala, da v gotovih krogih nočejo videti dejanskega stanja na Koroškem, zlasti mentalitete in vpliva sil, ki dejansko preprečujejo vsako znosno rešitev. Končno pa je komite le sprejel pobude in predloge podkomisije, da je treba vplivati na vzgojni proces in zato že v učne knjige vnesti primerna načela o sožitju med narodi, kar pa naj bi veljalo za vso Avstrijo in ne le za Koroško.

Poročilo o delu kontaktnega komiteja lahko zaključimo z oceno, ki jo je dal deželni glavar Sima: da sicer obstaja gotova pripravljenost za reševanje konkretnih delnih vprašanj, kjer gre v bistvu za pragmatično reševanje, da pa se glede važnih in načelnih vprašanj zlasti v zvezi s členom 7 vrtilo v začaranem krogu in da gre le za pogovore, ki naj bi služili za alibi.

Na kongresu SPÖ nič novega

Prejšnji teden je na Dunaju zasedal 22. redni kongres Socialistične stranke Avstrije. Začel se je s simboličnim spevom o svobodi iz Beethovnovskega „Fidelia“, kar naj bi spominjalo na boj socialistov pred štiridesetimi leti.

Toda od načel, ki so takrat vodila avstrijsko delavstvo v boj za svobodo in demokracijo, na kongresu ni bilo dosti kaj zaslediti. Sploh se je pokazalo, da pri današnji stranki niso toliko važna načela, marveč gre predvsem za ohranitev in utrditev njenega vpliva na družbeni razvoj, kjer se zavzema za linijo „družbenega partnerstva“ in v smislu „duhovne in materialne obnove“ sledi zakonom tako imenovane konsumne družbe.

Zato niti ne preseneča, da na kongresu ni bilo govora o kakšnih važnejših problemih, marveč se je razprava v glavnem vrtela le okoli vprašanj, ki gotovo ne bodo imela večjega vpliva na bodoči družbeni razvoj. V tem oziru pač ne more biti odločilno, ali predstavniki stranke v izjemnih primerih tudi po 66. letu starosti še lahko opravljajo javne funkcije, kakor tudi ne more privedi do revolucije vprašanje, ali naj stranke prejemajo sredstva iz državne blagajne.

Na dejstvo, da je bila SPÖ nekdanja stranka določene ideologije in izoblikovanih načel, so na kongresu opozarjali pravzaprav le nekateri stari in predvsem mladi delegati. Prejšnji predsednik stranke in sedanjí predsednik socialistične internacionale dr. Pittermann je celo čutil potrebo, da sviri pred razvojem, da bi se so-

cialistična stranka tako daleč oddaljila od svojih marksističnih izhodišč, da bi od Karla Marksa ostal le nekakšen „Herr Karl“. Mlada struja (v kateri je zastopnik tudi sin kanclerja Kreiskega) pa je svoje zahteve po ideološki obnovi izpovedala v posebnem manifestu stošdesetih.

Sicer pa je kongres minil brez posebnih pretresov in se je zaključil z izvolitvijo novega vodstva, v katerem si je kancler Kreisky nedvomno utrdil svoj položaj, medtem ko so druge stare člane zamenjale mlajše sile. Iz prezidija je izpadel tudi koroški deželni glavar — Sima kmalu ne bo več imel te funkcije, njegov naslednik Wagner pa je še nima.

Med vprašanji, ki jih na kongresu niso obravnavali, je tudi manjšinsko vprašanje. Šele na tiskovni konferenci je kancler Kreisky na izrecno vprašanje, „kaj pomeni dejstvo, da problem manjšine na Koroškem, ki je vendar tudi notranja avstrijska zadeva in ena od nalog vladajoče stranke, ni bil omenjen“, odgovoril, da se v poročilu ni dotaknil še marsikaterih pomembnih zadev in tako tudi ne manjšinskega vprašanja. To pa ne pomeni, je dejal, da vlada ne daje nobenih pobud. Kar pa za deva stališče nekaterih članov koroške SPÖ, namreč da socialisti ne bodo dajali nobenih novih pobud in da to prepustijo drugim strankam, je kancler Kreisky poudaril, da gre za izjave posameznikov, ne pa za sklep vodstva koroške socialistične stranke.

Delegacija koroških Slovencev na uradnem obisku v SR Sloveniji

Na povabilo izvršnega sveta SR Slovenije biva včeraj in danes delegacija obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev na uradnem obisku v Ljubljani.

V delegaciji so: za Zvezo slovenskih organizacij na Koroškem predsednik dr. Franci Zwitter, podpredsednik višji vladni svetnik dr. Pavel Apovnik ter člana izvršnega odbora dipl. inž. Franc Einspieler in dr. Gustl Malle; za Narodni svet koroških Slovencev pa predsednik dvorni svetnik dr. Joško Tischler, podpredsednik dr. Reginald Vospernik, osrednji tajnik dipl. jur. Filip Warasch in član odbora Ignac Domej.

Delegacija koroških Slovencev je predstavnike Slovenije seznanila s trenutnim narodnopolitičnim položajem slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ter jim po torkovi seji kontaktnega komiteja posebej prikazala stanje v zvezi z reševanjem člena 7 državne pogodbe.

Podrobneje bomo o poteku obiska poročali v prihodnji številki.

Naravnost poniževalna tekma

za naklonjenost nemških nacionalistov

Svètnik bi hotel biti svetník

Brošura „Koroška — alarmno znamenje“ (o kateri smo v našem listu že obširno poročali) še vedno in celo čedalje bolj razburja duhove. Razburja razumljivo v prvi vrsti ljudi ali kroge, ki se zaradi odkritij v tej publikaciji čutijo neposredno prizadete. Določeno reakcijo pa ima brošura tudi v širši javnosti, zlasti v strankarsko-političnih gremijih, ki so se znašli v naravnost poniževalni tekmi za naklonjenost nemških nacionalistov.

Drugače namreč ni mogoče oceniti sedanjih prizadevanj v vodstvih obeh velikih strank, da bi se čim bolj jasno in odločno distancirala od brošure oziroma od „pavšalnih“ obsodb tako imenovanih „domovini zvestih“. Pri tem pa sramežljivo zamačijo, da v brošuri nikakor ni govora o kakšnih pavšalnih obtožbah, marveč gre za objavo dokumentov, ki govorijo o povsem določenih, imensko opredeljenih osebah. Predvsem pa ne gre za „napade“ na resnična domovinska čustva, temveč za razkrinkavanje listih, ki ta čustva zlorabljajo za svoje temne, domovini samo škodljive namene.

Ne proti domovini zvestim, marveč proti tako imenovanim „domovini zvestim“ je usmerjena publikacija. Ravno zato je dvignila toliko prahu in tako razburila duhove. Sedanja licitacija med strankami, katera je bolj „domovini zvesta“, pa samo potrjuje, da na Koroškem res vlada miselnost, ki je sicer ni najti v nobeni drugi deželi: to je miselnost neiskrenega patriotizma, porojenega iz polstoletnega zastavljanja političnega ozračja po nemškonacionalističnih silah.

Z vsjo resnostjo je treba vprašati mero-dajne ljudi pri SPO, ali se res ne zavedajo, kam jih hoče OVP zmanevirati? Po zglas-nih napadih na dvojezične napise jih je s svojo zahtevo po študijski komisiji zvalila v slepo ulico, iz katere bo težko najti izhod. Zagovarjanje tistih, ki se čutijo prizadete zaradi odkritij v omenjeni publikaciji, pa pomeni dajati potuho in pobudo silam, ki so vse od leta 1920 načrtno postavljale ovire na poti k znosni in pravični rešitvi manjšinskega vprašanja, s tem pa tudi preprečile, da bi v deželi res prišlo o mirnega in enakopravnega sožitja obeh narodov. Stremljenje po dvomljivi naklonjenosti teh ljudi zato ni le poniževalno, ampak je naravnost neodgovorno, kajti zagovarjanje teh sil pomeni priznavati se k njim, to pa položaj na Koroškem obremenjuje le še z novo težko hipoteko.

Določeni krogi znajo ta položaj spretno izrabiti za svoje osebne koristi. Ravnatelj deželnega muzeja je tukaj lep primer: njegovi izpadi proti avtorjem posameznih prispevkov v brošuri, ki je nekoliko posvetila

tudi v njegovo preteklost, so naravnost klasičen primer brutalnega zatiranja svobode tiska in mišljenja. Dvorni svètnik, ki bi očitno hotel biti svetník (tako nedolžnega se namreč dela), samo pozablja, da danes ni več v funkciji nacističnega direktorja kranjskega učiteljskega in da nima več pred seboj Hitlerjevih mladincev, ki bi jim lahko grozil in jih avtoritativno prisilil k molku.

O njegovih strokovnih sposobnostih naj sodijo strokovnjaki. Tukaj bi ugotovili le toliko, da njegove svoječasne zasluge in izkušnje v službi velikonemškega okupatorja na Gorenjskem danes ne morejo biti priporočilo, kakor mu tudi na organizacijo dveh desetooktobrskih pohodov v Celovcu, ki sta oba izvenela v duhu šovinistične protislovenske gonje, ter na nivelizacijo bogatega

zaklada koroške ljudske folklorne na raven primitivnega „gvantovskega patriotizma“, ob katerem se tudi čedalje številnejšim nemško govorečim sodeželanom obrača želodec, res ni treba biti ponosen.

Ostane torej še vloga „zagovornika“, ki si jo lasti, zagovornika nekih „pavšalno obdolženih“. V luči prej povedanega mu ta vloga skrajno slabo pristaja. Poleg tega pa — kakor že poudarjeno — v brošuri ne gre za neke pavšalne obdolžitve, marveč za poskus kritično osvetliti povezavo med določenimi osebami in prav tako določeno ideologijo, kar bo bistveno prispevalo k lažjemu in boljšemu razumevanju, zakaj je današnja „stvarnost“ na Koroškem takšna, da je Koroška v pravem pomenu besede alarmno znamenje.

Dijaki obsojajo hujskanje nemškonacionalističnih krogov na Koroškem

Hujskaški letak, s katerim je Heimatdienst narodnostno mržnjo skušal vnašati tudi med dijaško in študentsko mladino, je razumljivo izzval odpor in ogorčenje predvsem pri mladih ljudeh, ki jim ni do obujanja narodnostnega sovraštva, marveč hočejo ustvarjati nov svet, v katerem bo vsak človek ne glede na narodno pripadnost in jezik lahko svobodno razvijal svoje sposobnosti. V vrstah mladine je slišati odločne besede obsodbe na račun nemškonacionalističnih hujskačev; slišati pa je ostro kritiko tudi na naslov pristojnih oblasti, ki s toleriranjem take dejavnosti očitno zanemarjajo svoje zakonite dolžnosti.

Napredna dijaška organizacija „Roter Schülerbund“ je na hujskanje Heimatdienta odgovorila z dvema letakoma, v katerih razkriva pravo bistvo obstoja in delovanja KHD in poudarja, da gre pri njegovih trditvah v resnici za obrekovanja in zavijanje dejstev. „Namen hujskanja je tako očiten in laži so tako neprikrite, da ni težko spoznati, da so KHD in njegovi mladi pajdaši na strani najbolj zaostalih in reakcionarnih sil družbe in da njihova gonja ni le divji napad na slovensko govoreči del prebivalstva Koroške, marveč tudi napad na sleherni napredni in demokratični gibanje tudi med dijaki in študenti.“ je rečeno v letaku.

Študentski letak spominja Heimatdienta na njegovo preteklost. Pravi, da ob Hitlerjevi zasedbi Avstrije takratni Heimatbund (naslednik prvotnega in predhodnik sedanjega KHD — op. ured.) ni rekel niti besede v „obrambo domovine“ in je takoj postal podorganizacija NSDAP. Spominja, da je bil dolgoletni predsednik Heimatbunda Maier-Kaibitsch glavni krivec izseljevanja in preganjanja slovenskih družin; spominja pa tudi, da je Steinacher, ustanovitelj takratnega Heimatbunda in duhovni oče današnjega KHD, v svoji knjigi „Sieg in deutscher Nacht“ zapisal, da plebiscitnega boja ni vodil za priključitev (Koroške) k Avstriji, marveč za „velikonemško bodočnost“. Danes pa — kakor je rečeno v letaku — KHD trdi, da so bili partizani sovražniki koroškega ljudstva, medtem ko so v resnici prav oni bili tisti, ki so se borili proti fašizmu in za svobodo.

Omenjena študentska organizacija poziva na boj proti šovinističnemu hujskanju in proti razdvajanju slovensko in nemško govorečega prebivalstva Koroške ter se zavzema za enotnost obeh narodov v deželi v boju proti slehernemu izkoriščanju, zatiranju in diskriminiranju. Deželni šolski svet, ravnatelj šol ter zastopnike dijakov pa letak poziva, naj bi do teh dogodkov javno zavzeli stališče in povedali, zakaj je Heimatdientu dovoljeno svobodno politično delovanje v šoli, medtem ko so demokratični dijaki izpostavljeni kaznim in pritisku. Zato: za svobodno politično delovanje vseh šolarjev v šolah!

POŠIROKEM SVETU

BEOGRAD. — V dneh od 27. do 30. maja letos bo v Beogradu zasedal 10. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. Predsednik Tito bo na kongresu podal referat o boju za nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja v Jugoslaviji in o vlogi ZKJ. Poleg obširne razprave bodo na kongresu sprejeli dve temeljni resoluciji iz notranje in zunanje politične problematike, kakor tudi 13 krajših akcijskih resolucij za najvažnejših področij političnega, družbenega in gospodarskega razvoja. Končno pa bodo na kongresu tudi volitve organov ZKJ.

VARŠAVA. — Kakor poroča poljska tiskovna agencija PAP, je neko varšavsko sodišče obsodilo na smrt bivšega paznika v nacističnem koncentracijskem taborišču Henryja Matuszkowiaka, ki je bil obtožen, da je ubil 15 zapornikov. Pomočnika nacističnih rabljev je julija 1969 prepoznal na česti v Poznanju bivši zapornik v taborišču, ki je bilo v Litomierzycach na Češkoslovaškem.

PARIZ. — Sovjetski zunanji minister Andrej Gromiko je ob koncu minulega tedna prispel na uradni obisk v Francijo, kjer je imel razgovore s francoskim zunanjim ministrom Michelom Jobertom, pa tudi s predsednikom Pompidoujem. Gromikov obisk v Franciji je bil posvečen mnogim mednarodnim problemom, zlasti pa so obravnavali vprašanja Bližnjega vzhoda in evropske varnosti ter se dogovorili o nadaljnjem poglobljanju bilateralnega sodelovanja. Dogovorili so se tudi o skorajšnjem obisku francoskega predsednika Pompidouja v Moskvi.

SAIGON. — Prejšnji teden je v celoti odstopila južnovietnamska vlada predsednika Kiema. Odstop je prišel povsem nepričakovano, kakor poudarjajo celo v Washingtonu, kjer so sicer zelo dobro poučeni o vseh problemih svojega marionetnega režima v Saigonu. Politični opazovalci pa v odstopu saigonske vlade vidijo „praktični in popolni bankrot“ Thieujevega režima, ki mu celo leto po formalnem koncu vojne ni uspelo organizirati gospodarstva.

ZÜRICH. — Sovjetski pisatelj Aleksander Solženicin, ki s svojo knjigo „Otočje Gulag“ služi težke milijone v zahodnih državah, je nehal biti „mučenik diktatorskega režima“ v Sovjetski zvezi, kajti sovjetske oblasti (katerim je precej zviška odrekalo vsako pravico, da bi se bavile z njim) so se odločile za salomonsko rešitev: odvzele so mu državljanstvo in ga z letalom prepeljale na „svobodni“ zahod. Najprej se je ustavil pri svojem prijatelju, nemškemu pisatelju Böllu, od tam pa odpotoval v Švico, medtem ko se glede stalnega domicila menda še ni odločil. Zdaj lahko v polni meri uživa „svobodo“ zahodnega sveta, za katerega pa je bil zanimiv le tako dolgo, dokler so ga lahko zlorabljali za orodje protisovjetske propagande.

TRST. — Pri cestnih delih blizu tržaške Rižarne, kjer je bilo nacistično taborišče smrti, so odkrili več okostnjakov, ostanke mladih ljudi, ki so po prvih ugotovitvah izvedencev umrli pred približno 30 do 35 leti. Ker so bile v tistem času ulice v bližini Rižarne zaprte za civilni promet ter so smeli v ta del mesta le s posebnim nemškim dovoljenjem, domnevajo, da gre za ostanke zadnjih žrtev nacistov, ki jih niso utegnili več upeljeti v krematorij, ali pa za žrtve, ki so jih ubili, ko krematorij še ni deloval.

DUNAJ. — Od ponedeljka naprej v Avstriji ni več predpisana posebna nalepka za avtomobile, ki je nakazovala, katerega dne v tednu se lastnik ne poslužuje svojega vozila. Odpravo tozadavnega predpisa je narekovalo dejstvo, da so zaloge bencina baje že dosegle potrebno količino.

MOSKVA. — Štiri sovjetske avtomatske sonde tipa Mars se približujejo površju rdečega planeta in prihodnje tedne naj bi bili priča „najbolj popolnih raziskav Marsa“ v zgodovini znanosti. Mars 4 je menda že pri cilju, vendar naj bi v krožnici počakal na preostale tri sonde. Če pojde vse po načrtih, se bo najmanj ena sonda mehko spustila na površje planeta in poslala na Zemljo televizijske posnetke in različne podatke. Štiri sonde z več kot 17 tonami najbolj natančnih instrumentov so izstrelili julija in avgusta lanskega leta na pot, dolgo blizu 150 milijonov kilometrov. Nekateri v Moskvi celo napovedujejo, da utegnejo spustiti na Mars avtomatsko vozilo, podobno lunohodu, ki je leta 1973 — usmerjeno z Zemlje — prevozilo na površini Lune 25 kilometrov.

venska narodnostna skupnost, ali katerakoli manjšina slob, samostojen subjekt, jemati za merilo odnosov z našo severno sosedo, potem se zdi, da ne duh ne črka bistvenih izjav šefa avstrijske diplomacije tem pogledom ne ustrezata.

Kirchschläger sodi, da je pri urejanju teh zadev treba „včasih vrstni red (med določili državne pogodbe in dodatnimi ukrepi)

jeta, da totalni nesporazum med stališči koroških Slovencev in današnje vlado obstaja še naprej. Politike zavlačevanja, postopnosti in delnih ukrepov ne bi bilo mogoče jasneje definirati.

In kaj, „gledano skozi jugoslovanska očala“ (tako se glasi vprašanje), še ni bilo izpolnjeno?

Predvsem — sodi Kirchschläger — celotni kompleks topografskih oznak, zakonska ureditev stanja

sov in opisov teritorija, in — ne dopuščajo kakršnegakoli preštevovanja.

Oboje je zunanji minister socialistične vlade, ki na svojem kongresu, kjer so sprejeli vrsto resolucij predsedstva SPO o zunanji politiki, od oboroževanja in vojne nevarnosti do razmer v Španiji, na Portugalskem, v Grčiji in v Čilu, ničesar pa o razmerah na Koroškem, ki so, naj ponovimo, preizkusni kamen za odnose s sosednjo Jugoslavijo, povedal malce zavito, a docela jasno.

Te razmere so po mnenju avstrijskih Slovencev danes slabše kot pred letom 1955, letom podpisa pogodbe, ki še danes ni izpolnjena, ne delno, ne v celoti, ne po črki in ne po duhu, stanje, ki ga je ob izidu brošure „Koroška — znak za alarm“ podpredsednik Narodnega sveta dr. Vospernik precizno označil za stanje „po viharju in pred viharjem“.

Zunanji minister socialistične vlade, ki si je na kongresu stranke, na katerem o manjšini niso povedali nič, naglo odpel rdeči nagelj, je dal svoj prvi intervju glasilu opozicije na predvečer današnje zasedanja kontaktnega komiteja. Naključje? Morda. Eno pa je gotovo: za koroške Slovence in za Jugoslavijo je dr. Kirchschläger povedal premalo in preveč.

Jaka Štular
(Delo, Ljubljana, 19. 2. 1974)

Premalo in preveč

malce, ali pa vsaj delno zamejnati“.

Takole pravi: „Včasih je treba dati prvo mesto dodatnim pospeševalnim ukrepom, kot se je že zgodilo, potem izpolnilno spet del državne pogodbe, potem novi pospeševalni ukrepi — dokler ne pridemo do dokončnega razčiščenja in ne dosežemo cilja, ki ga želimo, in o katerem je zmeraj govor, namreč, naj bi bila manjšina element povezovanja.“

Resnično bi si želeli, če bi se izkazalo, da je citat iz „Volkszeitung“ netočen povzetek ministrove izjave, toda dobesedni prevod in smiselna analiza izjave potrju-

na področju uporabe slovenščine kot upravnega jezika, zlasti pa geografski obseg in geografski opis (Umschreibung) področja, za katero naj bi veljala manjšinska zaščitna določila.

„Jugoslovanska očala“ ob stran, to, kar je po ministrovem mnenju program, ki ga je treba izpolniti, da bodo odnosi med Jugoslavijo in Avstrijo dosegli stanje, kakršno je bilo pred podiranjem tabel (mar je to tisti zaželeni cilj?), je ponovna in celovita zavrnitev dveh bistvenih zahtev koroških Slovencev:

— da je ozemlje znano in da ne priznavajo nobenih novih ori-

V intervjuju, ki ga je konec tedna dal za glasilo koroške ljudske stranke (Volkszeitung) avstrijski minister za zunanje zadeve dr. Rudolf Kirchschläger, so ugotovitve, s katerimi se je mogoče brez pridržkov strinjati.

Tako, da je med Jugoslavijo in Avstrijo nemalo stvari, kjer so njuni interesi vzajemni, da kljub širokemu spektru tega področja obstajajo določene težave, ki jih zgolj s podpisom kulturnega sporazuma ali česa podobnega — kakorkoli so taki sporazumi potrebni in koristni — ni mogoče spraviti s poti; predvsem pa, da je treba pogodbe, ki so bile podpisane, tudi izvajati in da je med temi pogodbami — kar zadeva dobre odnose med državama — na pravem mestu avstrijska državna pogodba, v tem dokumentu pa seveda izpolnitev njenega sedmega člena.

Prav tako ni težko pritrčiti mnenju, da zgolj formalno izvajanje neke pogodbe „neki manjšini nikakor ne zagotavlja, da bo lahko razvijala svoj narodnostni značaj in svoje ambicije“, da so v ta namen potrebni „dodatni ukrepi v korist manjšine, ki v državni pogodbi niso predvideni“.

Če pa pogledamo izvajanja dr. Kirchschlägerja v luči stališč, ki jih ima do vprašanj svojega obstoja manjšina sama, in te poglede je treba zaradi tega, ker Jugoslavija slejkoprej sodi, da je slo-

Gradnja slovenske gimnazije

in pozabljene nekdanje obljube

Svoje bivanje na strankinem kongresu na Dunaju so posamezni socialistični politiki in mandatarji iz Koroške izkoristili tudi za to, da so se pri pristojnih vladnih funkcionarjih zavzeli za določene težnje, zahteve in predloge Koroške. Tako je iz poročila v glasilu SPO razvidno, da so pri ministru za gradnje Moserju med drugim izposlovali zagotovilo, da bo nova gimnazija v Velikovu dograjena še do letošnje jeseni in da bodo še letos začeli graditi poslopje višje tehniške šole v Beljaku.

Tukaj nas seveda zanima predvsem velikovska gimnazija, in sicer zato, ker je bilo v zvezi z gradnjo te šole vedno spet poudarjeno, da bo hkrati z njo dograjeno tudi poslopje za slovensko gimnazijo v Celovcu. Nekako v znamenju enakopravnosti in sožitja obeh narodov v deželi sta bili vedno omenjeni obe gimnaziji in tudi v okviru slavnosti, ko so makeži obeh šolskih poslopjij istočasno predstavili javnosti, so pristojni zvezni in deželni dejavniki opozarjali na to simbolično povezavo.

V omenjenem poročilu o intervenciji na Dunaju o taki povezavi ni govora; tam je omenjena le velikovska gimnazija, ki da bo dogra-

jena še pred letošnjo jesenjo. Ali so na poslopje slovenske gimnazije pozabili, pozabili na svoječasna zagotovila, da bo dograjeno istočasno z velikovsko gimnazijo? V resnici namreč gradnja poslopja za slovensko gimnazijo izredno počasi

napreduje in si je težko predstavljati, da bi bilo poslopje ob takem tempu dograjeno še letos.

Pa se menda za tem, da bo slovenski gimnaziji očitno dodeljena vloga praviljčne „Pepelčice“, ne skrivajo kakšni politični vzroki? Čuditi se temu ne bi bilo, saj je na primer Heimatsdienst šele pred nedavnim sprožil novo hujskaško ofenzivo proti tej ustanovi in s svojim „informativnim pismom“ žčuval proti Slovincem, ko je „dokazoval“, da dobijo Slovenci „najmodernejše“ šolsko poslopje v Avstriji in so — tak vtis bi to „dokazovanje“ napravilo — pač krivi, da se morajo nemški dijaki in študenti zadovoljiti z zastarelimi šolami in domovi.

Zato je vsekakor upravičena zaskrbljenost, da ne bi tudi glede gradnje poslopja za slovensko gimnazijo prišlo do kapitulacije pred nemškonalističnimi krogi, zlasti ker se primeri takega popuščanja v zadnjem času nevarno množijo. Odgovorne politične sile s takim popuščanjem zgublajo na ugledu in verodostojnosti, nacionalistične hujskače pa vzpodbujajo k nadaljnemu rovarjenju, kar le še oležkoča vsakršno reševanje odprtih vprašanj.

Meškov jubilej

V Slovenjem Gradcu je bilo v soboto strokovno srečanje slovenskih slavistov, namenjeno pisatelju in dramatikcu Ksaverju Mešku. Meseca januarja je namreč minilo 10 let od njegove smrti, meseca oktobra pa bomo obhajali stoletnico njegovega rojstva.

Na srečanju, ki ga je pripravila koroška podružnica slavističnega društva Slovenije, so znani strokovnjaki predavali o življenju in delu Meška, poleg tega pa so prikazali tudi posnetke iz krajev, v katerih je Meško deloval.

Svoje srečanje so slavisti izkoristili tudi za obisk Meškovega groba na Selah pri Slovenjem Gradcu.

Zakaj zatirajo Slovence

ki žive že stoletja na Koroškem?

Minilo je 125 let od smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. V počastitev te obletnice smo imeli letos v Portorožu ob Jadranskem morju proslavo. Nanjo so povabili naše literate iz zamejstva. Nekaj novega, nekaj lepega!

Zapel je mešani pevski zbor iz Izole. Poslušalci so utihnili, potem pa glasno zaploskali. V naslednji točki sta učenci iz italijanske in slovenske gimnazije prebrali odlomek iz Prešernovega Krsta pri Savici v slovenskem nato v italijanskem jeziku. Kmalu sta v slovenskem in italijanskem jeziku napovedovalca najavila naše književnike iz zamejstva. Iz Koroške so se pripeljali: prof. Janko Messner, učitelj in pisatelj Florijan Lipuš, slikar in pesnik Gustav Januš in pesnik Valentin Polanšek. Primorske zamejce pa sta zastopala mlada ustvarjalca Marij Čuk in Irena Žerjalova. Vsak izmed njih je prebral eno ali več svojih del. Najbolj me je navdušil pisatelj Florijan Lipuš s svojo prozo Poklic. Tam na resnoben način razmišlja o prav čudnem poklicu. Zanimive so bile tudi pesmi Valentina Polanška in žalosten je bil Pogovor v trebuhu koroške Slovenke, ki ga je napisal prof. Janko Messner. Pa Primorci s svojim gnevom, s svojo revolucionarnostjo. Kako lepo!

Dijaki piranske gimnazije so nato radovedno spraševali koroške avtorje o njihovem življenju, o okoliščinah, v katerih ustvarjajo, in o delovanju kulturnih skupin na Koroškem. Kako malo vemo mladi o koroških Slo-

vencih, o njihovem delu in ustvarjanju. Prof. Janko Messner nam je lepo, jasno in razločno odgovarjal, kako je s slovenskim jezikom onstran Karavank, kako s šolami, kako dviga fašizem svojo glavo, kako se mora slovenska narodna skupnost boriti za svoje pravice. Nam se je to seveda zdelo posebno čudno. Saj živi tudi pri nas na obali Jadrana slovenska in italijanska narodna skupnost. Tu imajo Slovenci in tudi Italijani šole, svoje klube, govorimo vsak svoj jezik, vse kar je uradnega, se pri nas piše dvojezično, mi slovenski otroci pa se že od prvega razreda učimo tudi italijanščine. Zakaj pa ne? Skupaj živimo, saj se moramo vendar razumeti! Zakaj bi drug drugega poniževali, zaničevali samo zato, ker nismo iste narodnosti?

Vedno sem mislila, da je Avstrija napredna dežela, zdaj pa mi je jasno, da to ni. Škoda! Prav rada bi si dopisovala s kašnim mladim človekom. Saj smo mladi vsi na vsem svetu enaki in vsi ljudje so si enaki, enaki se rodimo, enaki umremo. Zakaj podirajo na Koroškem dvojezične napise? Zakaj že stoletja zatirajo Slovence, ki žive že stoletja v Rožu, Podjunji in Zili?

Moram priznati, da je bila proslava velikega Prešerna lepa, pravo doživetje. A jaz sem zapuščala tisto lepo dvorano v Portorožu z veliko žalostjo in grenkobo v srcu...

Lesnik Darja
Osnovna šola Piran

ZVEZNA GIMNAZIJA ZA SLOVENCE V CELOVCU

Objava

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu sporoča:

1. Po posebnem odloku Zveznega ministristva za pouk in umetnost naj prijavijo starši svoje otroke, ki jih želijo dati v šolskem letu 1974/75 na gimnazijo, takoj po končanem prvem semestru tega šolskega leta, tj. od 9. 2. 1974 do najkasneje 28. 2. 1974, ravnateljstvu Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu. Ob prijavi za sprejem je treba predložiti ravnateljstvu spričevalo prvega semestra 4. razreda ljudske šole, rojstni list in dokaz avstrijskega državljanstva.

2. Pravočasno prijavljeni učenci, ki bodo ob koncu šolskega leta 1973/74 po oceni ljudskošolske konference sposobni za vstop v prvo vrsto glavne šole (ERSTER KLASSENZUG), bodo sprejeti na gimnazijo brez sprejemnega izpita.

3. Prijavljeni učenci, ki ne bi dosegli tako dobre ocene, bodo morali delati sprejemni izpit. Za sprejemni izpit, pri katerem bo izpitna komisija gimnazije presodila sposobnost učenca, bo treba otroka ponovno prijaviti v prvi polovici junija 1974. Sprejemni izpiti bodo en teden pred koncem šolskega leta.

4. Konec maja 1974 bo vodstvo ljudske šole javilo gimnaziji učni uspeh vseh učencev, ki so se prijavili za vstop v gimnazijo. Nato bo ravnateljstvo gimnazije pravočasno obvestilo starše o sprejemu učenca oz. o potrebi prijave k sprejemnemu izpitu.

5. Zakasnele prijave bodo v izjemnih primerih še možne s posebnim dovoljenjem Deželnega šolskega sveta.

Zato opozarja ravnateljstvo vse starše še posebej, naj ne zamudijo zgoraj navedenega roka za prijavo.

6. Za vstop v višje razrede je potreben poseben razgovor z ravnateljem.

Prijave za sprejem v gimnazijo lahko opravite osebno v šolski pisarni ali pa se obrnete pismeno na naslov: Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu, 9020 Klagenfurt, Lerchenfeldstr. 22.

RAVNATELJ:
dr. Pavle Zablatnik I. r.

Dobro mišljena načela rodijo prve slabe sadove

Pri dobro mišljenih načelih imamo v mislih načela, ki jih je koroška sinoda uzakonila glede sožitja med slovenskimi in nemškimi verniki; prvi slabi sadovi pa so pojavi, ki smo jim priča v precejšnjem številu župnij ob volitvah župnijskih svetov.

Sinoda je v svoji predlogi nedvomno sprejela dobra in pozitivna načela, katerih izvajanje v praksi bi lahko bistveno prispevalo k boljšemu razumevanju in k enakopravnostim odnosom med obojema narodoma v deželi. Žal pa je že prvi poskus prenašanja teh načel v prakso pokazal tudi negativne pojave, ki bodo razmere na Koroškem le še zaostriili.

V vrsti župnij so določeni krogi volitve v župnijske svete namreč

zlorabili za svoje politične in nacionalistične cilje. Čez noč so postali posebno aktivni „farani“, ki sicer zelo redko (ali sploh nikdar) vidijo cerkev od znotraj; zdaj so se pojavili s posebnimi listami kandidatov in pri tem niti niso skrivali, da jim gre mnogo bolj za „nacionalne“ (beriči nemške) interese kot pa za verske zadeve, namreč za „primerno“ zastopstvo v župnijskem svetu, da bi še tam „demokracično“ politisili Slovence ob steno.

O teh negativnih pojavih je bilo prejšnji teden govora tudi na seji škofijskega sveta. Vendar si je težko predstavljati, kako bo uspelo „krščansko usmeriti“ ljudi, ki imajo očitno le namen, da bi tudi na cerkvenem področju zaostriili narodnostni boj.

ZONE SVETINA

216

UKANA

TRETJA KNJIGA

„To drži, gospod general! Mislim, da je napočil čas, ko naj se začno boriti in padati tudi tisti, ki mislijo, da se lahko izmuznejo.“

„Tako je. Tu imate nekaj vprašanj, na katera mi odgovorite pismeno v roku osemindesetih ur. Odgovor mi dostavite osebno.“

General je vzel iz mizice kartonček, na katerem je bilo napisano z drobno pisavo:

- Stopnjevali nasilje ali postopno popuščati?
- Blokirati korpus na vozlu zvez ali ga vojaško uničiti?
- Pustiti razmah belogardističnih zvez z Angleži, se priključiti nanje in jih proučevati ali takoj zatreti?
- Kako ohromiti glavni štab odpora?
- Kako ohromiti ofenzivnost politike partije in OF?
- In tako naprej.

Major je pozorno preletel vprašanja in dejal:

„Kakor želite, gospod general. Napisal bom svoje skromno mnenje v zaželenem roku.“

„Nadalje: napravila bova čistko. V tej poslednji rundi bi rad nastopil z zdravim moštvo. Ne morem si dovoliti, da bi nas še naprej potiskali iz postojank, kar so napravili doslej na več mestih hkrati. Moj odgovor je odločen nel Poleg tega sem jezen na tržaški štab. Moji ljudje slabijo, njihovi pa so še slabši“

Stopil je k mizi in vzel v roke radiogram. „Vabijo me na tajni sestanek v Gorico. V vili nekega italijanskega grofa, ki posreduje med nami in komunisti, bo posvetovanje. Vse to se mi zdi sumljivo. Že pred mojo boleznijo se je tamkajšnji poveljujoči general z vdnostjo gaulajterja pogajal za mojim hrbtom. Za njihove napake ne bom nosil napredaj svoje glave. Poleg tega, kar sem vam že naročil, mi zberite sveže podatke o poveljniku korpusa Lazarju in njegovem štabu.“

„Da, gospod general. Posebnih sprememb ni. Upam, da bo šest generalov končno le ukrotilo šestindvajsetletnega mesarja, ki niti mojstrskega izpita nima, in kaplarja stare jugoslovanske vojske.“

General se je zresnil.

„Ne izzivajte, major! In ne zlorablajte moje dobre volje! Tudi naš lührer je bil v prvi svetovni vojni kaplar. Glejte, da ta mesar ne bo naredil izpita na vašem hrbtu! Imam novo zamisel, boljše od vaše! Likvidirali bomo štab korpusa in razbili korpus.“

„To bo uspeh za nas vse, gospod general!“

General se je zravnil, njegove prsi, okrašene z odlikovanji, so se napele, dvignil je glavo in ga ostro premeril od peta navzgor.

„Kaj je z vašo agentko, ki naj bi bila zastrupila štab korpusa?“

„Izgnila je! Že zdavnaj ni sledu o njej... Kazno je, da so jo likvidirali kot mnoge druge!“

„Potem naj počiva v miru. Z menoj pojedete na pogajanje. Spravite v pogon svojo tovarno idej! Prisostvoval bo gaulajter in vsi drugi odločujoči.“

2

V zakajeni izbi zapuščene hišice v zaselku sredi cerkljanskih grap je zasedal del korpusnega štaba. Zunaj je

ledeno bril veter in nosil po zraku oblake snega, v izbi pa je bilo toplo. V razmajano kmečko peč so kurirji kar naprej nalagali suhljad, ki so jo nosili iz gozda. Pred hlevom je bilo privezano nekaj konj, ki so bili ogrnjeni z odejami, a so kljub temu drgetali ob piskajočih sunkih vetra.

Komandant Lazar, komisar Rudi, Pemc in Kajtimir so sedeli okoli mize in se živahno menili. Njihov pogovor je zmotil Strela, novi šef obveščevalnega centra, ki je bil zamenjal Pemca; le-ta je bil imenovan za namestnika komandanta enaintridesete divizije. Strela je bil visok, koščen fant z živimi, smelimi očmi, ki so izdajale neukrotljivo voljo in predrznost. Bil je študent. Na Primorsko je prišel iz Dalenjske. Kot komisar Gradnikove brigade je divjal po vaseh z zaplenjenim motorjem, dokler ni s sopotnikom, svojim prijateljem majorjem Greifom zgrmel prek porušenega mostu v hudournu grapo, kjer sta si oba polomila noge. Imela sta dosti sreče, da ju niso zajeli Nemci.

Strela si je obrisal z obrvi srez in sedel.

„Dobili smo nova obvestila.“ Od agenta, višjega nemškega oficirja v tržaškem štabu, s čigar podatki se je že dolgo okoriščal Pemc, so dobili nujno poročilo, da se bo naslednji teden gaulajter sestal z nemškimi poveljniki v Gorici. Natančno je bilo opisano, na čigavo pobudo in s kakšnim namenom so sklicali sestanek. Gotovo gre za priprave na ofenzivo v večjem obsegu. Agent je med drugim poročal, da bodo poskušali uničiti štab korpusa in da pripravljajo za to več načrtov, od letalskega bombardiranja do vdora elitne diverzantske skupine in poskusa z zastrupitvijo.

„Dobro,“ je dejal Lazar, ko je Strela končal. „Zakaj ne bi vsaj enkrat mi poskusili uničiti nje?“ Večkrat se je ukvarjal s to mislijo, pa je vedno kaj prišlo, da je niso speljali do konca. Tudi Pemc in načelnik štaba Kajtimir sta bila za ta predlog. Poznali so ljudi, ki oskrbujejo vilo italijanskega

Koroški in beneški Slovenci na Prešernovi proslavi na Bledu

V soboto 9. februarja je bila v festivalni dvorani na Bledu mogoča proslava slovenskega kulturnega praznika ob 125. obletnici smrti največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna. Bila je to osrednja proslava slovenskega kulturnega praznika v občini Radovljica.

Sporod prireditve je bil zelo obširen in pester. Proslavo je otvoril Komorni moški zbor KUD „Stane Žagar“ iz Kroke, ki je zapel Prešernovo „Zdravljico“. Slavnostni govornik Franc Fister iz Bohinjske Bistrice je v govoru posebno naglasil notranjo enotnost slovenskega in jugoslovanskih narodov ter njihovo odprtost na zunanost, v čemer je tudi dandanes še povsem sodoben ideal pesnika in človeka Prešerna. Nato so pod vodstvom prof. Egidija Gašperšiča, ravnatelja glasbene šole v Radovljici, zopet nastopili Kroparji, ki so se na odru blejske dvorane že udomačili, saj jih vedno spet vabijo na razne nastope, ko so vendar najbolj znani in priznani zbor radovljiške občine. Uvod h „Krstu pri Savici“ so recitali šolarji osnovne šole Josipa dr. Plemmlja z Bleda. Na sporedu sta bila tudi dva samospeva, ki ju je zapela Zlata Gašperšič-Ognjanovič ob spremljavi pianistke Zdenke Lukec-Cuden. Recitatorji osnovne šole Josipa dr. Plemmlja z Bleda so recitali nato še pesnitev Otona Župančiča „Duma“.

Na prireditve so bili vabljeni tudi zastopniki Slovencev iz obrobni predelov slovenskega naselitvenega prostora — Koroške in Italije. Slovensko manjšino v Italiji je zastopala skupina, ki jo italijanske oblasti niti ne marajo priznati za Slovence, namreč pevski zbor „Rečan“ iz Ljes v Slovenski Benečiji, katerega vodi pevovodja Aldo Klodič. S svojim sodelovanjem so beneški Slovenci ponovno izpričali odločnost v borbi za svoj narodni obstoj in svojo življenjsko voljo. Dobil pa so ob srečanju z vojaki v matični deželi in s koroškimi Slovenci tudi novega podviga.

Dr. Kerstnig 60-letnik

Državni poslanec dvorni svetnik dr. Hans Kerstnig je minuli teden obhajal svojo 60-letnico. Za Koroško si je pridobil mnogo zaslug. V deželni vladi je vodil referat za načrtovanje, gradnjo in stanovanje. Pozneje je postal namestnik deželnega glavarja ter prevzel socialni, zdravstveni in športni referat. Dvorni svetnik dr. Kerstnig se je posvetil tudi izgradnji organizacije koroškega Rdečega križa, kateremu je predsednik.

Ob življenjskemu jubileju je bil deležen številnih čestitk, katerim se pridružujemo.

Koroške Slovence pa je zastopal nešani pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Radiše“. Pod vodstvom dirigenta Šimana Wrulicha je zbor zapel pet koroških narodnih. Za Radišane je bilo to prijetno srečanje s starimi znanci. S Kroparji gojijo že dolgoletne stike, a tudi s člani pevskega zbora iz Benečije so se že dobro seznanili ob srečanjih na Kamenici.

Sporod je zaključil harmonikaški orkester glasbene šole Radovljica pod vodstvom prof. Jožeta Ažmana. Zaigral je Boildena uverturo „Bagdadski kalif“. Ob koncu prireditve je spregovoril predsednik kulturne skupnosti občine Radovljica, prof. Jože Bohinc, ki je ob tej priložnosti izročil zboroma iz Ljes in Radiš Linhartovo plaketo, katero poklanjajo za posebne zasluge na prosvetnem področju. Besede zahvale sta spregovorila podpredsednik Slovenske prosvetne zveze Tomaž Ogris ter predsednik Slovenskega kulturnega društva „Ivan Trinko“ iz Čedad prof. Viljem Černo.

Mogočna kulturna in narodno-politična proslava, katere so se udeležili zastopniki raznih družbenopolitičnih in kulturnih organizacij, je bila zaključena s prijetnim in sproščenim družabnim srečanjem, ko so bili navezani mnogi prijateljski stiki med posamezniki in tudi med organizacijami.

Cenjenim naročnikom

Z današnjim izvidom Slovenskega vestnika ste prejeli položnico za vplačilo naročnine. Z njo je povezana prošnja, da poravnate naročnino, ki je sicer malenkostna v primerjavi s trudom in skrbjo, ki ju je treba vložiti, da izide posamezna številka lista. Letna naročnina znaša že več let samo 60 šilingov. Vse iste naročnike, ki so s plačilom naročnine v zaostanku, vljudno prosimo, da bi se poslužili položnic in poravnali naročnino za nazaj in za tekoče leto.

Slovenski vestnik prihaja k vam že 28 let kot star prijatelj in vas seznanja z najnovejšimi političnimi, gospodarskimi in kulturnimi dogodki doma in po svetu. Poleg tega pa skuša vsestransko spremljati in usmerjati dogajanja naše narodnostne skupnosti na Koroškem. Tako izpričuje naš list svojim bralcem zvestobo, hkrati pa želi, da bi tudi bralci in naročniki s poravnano naročnine prispevali svoj delež, da bo Slovenski vestnik svojo važno in odgovorno nalogo mogel opravljati še uspešneje.

Vsem tistim, ki so naročnino že poravnali, se zahvaljujemo za njihovo uvidenost. Zelo smo zainteresirani, da bi se krog bralcev Slovenskega vestnika še povečal, zato se obračamo na vas bralce, da bi pridobivali nove naročnike, kajli tudi številno naročnikov bo odločalo o vsebini lista; čim več bo naročnikov, tem večje bo tudi število sodelavcev, s tem pa tudi zanimivejša in bogatejša vsebina lista.

Pomagajmo torej vsi skupaj, da bo Slovenski vestnik postal glasilo nas vseh!

Uprava in uredništvo

Bilčovs — Želuče

V nedeljo 10. februarja sta si dva mada človeka — Katica Ogris, pd. Miklavževa in Valentin Kropivnik, pd. Tinov, oba iz Bilčovsa, v naši župni cerkvi podala roke k trajni zakonski zvezi. Po cerkvenem obredu, ki ga je opravil domači župnik Leopold Kasl, olepšal pa moški pevski zbor Slovenskega prosvetnega društva „Bilka“, je bilo v gostilni nevestinega doma veselo in prijetno svatovsko slavlje, ki je ob prepevanju slovenskih pesmi trajalo daleč v noč.

Mlada zakonca izhajata iz zavednih družin in ker sta aktivna prosvetaša, sta bila seveda deležna številnih čestitk s strani prosvetašev, pevcev in predsednika društva, ki ju je prosil, da bi tudi v bodoče ohranila zvestobo domačemu prosvetnemu društvu „Bilka“. Tem čestitkam in prošnji se pridružuje tudi uredništvo Slovenskega vestnika z željo, da bi bila mlada zakonca v zakonu srečna in zadovoljna.

Teden dni pozneje, 17. februarja, smo imeli pri Miklavžu spet veselo svatbo. Tokrat sta stala pred poročnim oltarjem nevesta Anila Glantschnig in ženin Lipuš Günter iz sosednje kotlirške fare. Poročal

je župnik Mihor Maksi iz Kotmare vasi. Svalje so se po poročnem obredu pri Miklavžu ob petju in godbi — pri slednji sodeluje tudi naš domačin Hanzi Andrejaš — veselo in prijetno zabavali do poznih nočnih ur, tako da je kar prehitro minil čas, ko smo se morali posloviti od novo poročenega para. Obema želimo v zakonu mnogo sreče in zadovoljstva.

Minulo soboto smo spremili k zadnjemu počitku na bilčovsko pokopališče Franco Znidar iz Želuče. Enajst let je trpela na težki ohromelosti, ki se ji je v zadnjem času zelo poslabšala, tako da je bolnica morala zelo trpeti. Minuli teden je nenadoma in hitro zaspala, stara komaj 47 let. Velika množica pogrebcev jo je spremljala na zadnji poti. Ob odprtem grobu se je v lepem nagovoru poslovil od pokojnice domači župnik Kasl, pevci SPD „Bilka“ pa so na domu in ob odprtem grobu zapeli pretresljive pesmi žalostinke. Za vso dobrohotno postrežbo rajni Franci naj izrečemo prisrčno zahvalo Kovačevi in Krajnčevi družini ter vsem sosedom, ki so rajni lajšali težke ure trpljenja. Globoko sožalje izrekamo staršem in sorodnikom ter Krajnčevi in Kovačevi družini.

Avstrijsko-jugoslovansko društvo zelo aktivno

Tudi letošnjo pomlad bo Avstrijsko-jugoslovansko društvo na Koroškem, in sicer v času od 27. aprila do vključno 3. maja, priredilo potovanje z omnibusom v Dubrovnik ob Jadranskem morju. Pot bo vodila iz Celovca preko Ljubljane, Zagreba, Banja Luke, Jajca, Mostarja v Dubrovnik, kjer se bodo izletniki zadržali tri dni in se nato preko Splita, Sibenika, Zadra, Reke, Postojne in Ljubljane vrnili v Celovec. Na tem potovanju bodo udeleženci izleta imeli lepo priložnost spoznati dve novi civilizaciji — orientalsko v Bosni in Hercegovini z džamijami in raznimi turškimi stavbami in romansko v Dalmaciji. Višek izleta bo seveda prebivanje v mestu Dubrovniku — enem zelo redkih mest v Evropi, ki je v centru ohranjeno tako izvorno, kot je bilo v 12. oziroma 14. stoletju. Mesto Dubrovnik so osno-

vali begunci iz okoli leta 614 razdejanega Epidaurusa in ga imenovali Ragusium.

Stroški izleta s prenočevanjem in hrano bodo znašali za člane 2100 šil., za nečlane pa 2200 šilingov.

Izletniki, ki bi se raje zadržali dalj časa v sončnem Dubrovniku, pa imajo možnost potovati tja z letalom. S tem si prištedijo mnogo časa, saj so v nekaj urah iz Celovca v Dubrovnik. Stroški za vožnjo z letalom, hrano in prenočevanje pa znašajo za člane 2250 in za nečlane 2400 šil.

Za študijsko potovanje v Dubrovnik se je treba najkasneje do 10. marca prijaviti na naslov: Österreichisch-jugoslawische Gesellschaft, 9021 Klagenfurt, Postfach 134.

Na pobudo Avstrijsko-jugoslovanskega društva bo podjetje Funder v Št. Vidu ob Glini 23. marca ob 19.30 uri priredilo večer jugoslovanskih

ljudskih pesmi in plesov. Nastopili bodo: Folklorna skupina „Sava“ iz Kranja, Gorenjski oktet in tamburaši iz Reteč. V koroški deželni galeriji v Celovcu pa bo Avstrijsko-jugoslovansko društvo 24. aprila ob 19.30 uri posredovalo predavanje s slikami o slovenskem slikarstvu in arhitekturi. Predavala bo Anica Cevc, ravnateljica ljubljanske Narodne galerije.

Kot v prejšnjih letih, tako bo društvo tudi letos v okviru otroške izmenjave med Koroško in Slovenijo v poletnih mesecih (julij, avgust) organiziralo letovanje ob istrski obali. Na program so tritedenska letovanja v krajih Koper, Poreč ali Novigrad. Letovanje (vključno vožni stroški) bo stalo 1410 šilingov. Kdor želi svojega otroka dati letovat na morje, naj to sporoči na naslov: Org. Referent M. Pressl, 9021 Klagenfurt, Postfach 134.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tor

grofa, v kateri naj bi bil sestanek in ki zaradi bližine nemških enot ni zastražena.

Po daljšem pogovoru in kombiniranju so se sporazumeli, da bi poslali tja Rusa Mihajla, Bliska in Dona, ki dobro poznata mesto.

Še isti večer so stali Blisk, Mihajlo in Don pred Lazarjem. Visok do stropa in razgret od svoje zamisli, brezhibno oblečen, obut v lesketajoče se škornje, jim je tolmačil, kako naj bi zamirali vilo. Poslušali so ga pozorno in mrko zrl predse.

„Harašo! Poskusiti bomo,“ se je rahlo nasmehnil Mihajlo in pogledal Bliska. Le-ta je skomignil z rameni in v Donovih očeh prebral, da je tudi on za to.

„Če vam uspe pognati v zrak gaulajterja in nekaj nemških generalov, boste napravili več kot divizija vso zimo.“

Noč je bila zelo temna in mrzla. Pripravili so razstrelivo, vžigala, nemške uniforme in desetino s strojnico, ki bi jih spremljala do gozdov v bližini mesta. Vsega je bilo dovolj, vsaj toliko kot poguma in upanja.

Po osvobojenem ozemlju so se peljali z nemškim vojaškim policijskim kamionom, ki ga je bil Mihajlo pred nekaj dnevi pripeljal iz mesta. Šofiral je eden od oznovcev, ki je bil svoj čas v italijanski vojski šofer in tankist. To se mu je poznalo: po razdrapani in poledeneli cesti je brzel kot na dirkah. Metalo jih je s sedežev, plahta se je na eni strani odvezala in vihrala v vetru kot že vnaprej razvita zastava zmage.

„Večkrat pomislim, da se z ene od takšnih poti ne bomo vrnili. Vse bolj me peklja ta nora misel in mi jemlje mir, ki je tako potreben,“ je dejal Mihajlo Blisku.

„Raje ne mislimo na to. Ti nam zaigraj, mi pa bomo zapeli.“

Mihajlo je izvlekel orglice in oči so mu zažarele. Mimo njih so bežala zasnežena drevesa. Navduševal jih je občutek, da mirujejo in da vesoljni temni gozd enoličnih debel potuje mimo njih. Rus je igral pesem, fantje pa so peli in mrmrali z njim melodijo. Poskočni ritem se je lovil z odsakovanjem avtomobila po razdrapani cesti:

„Ko v snegu bo spala srebrna poljana,
vrance zaprežem v poskočne sani,
s tabo v naročju, opojna Tatjana...“

Prevozili so čepovansko kotlino in se vzpeli v mračni Trnovski gozd, od koder se je cesta nevarno spuščala proti svetlobni ploskvi sredi ravnine, kjer se je raztezalo speče mesto.

Mihajlo je zavrela kri in predlagal je, da bi se zapeljali kar v predmestje. Toda Blisk je nasprotoval. Ustavili so se precej daleč od mesta. Nabasali so nahrbtnike z eksplozivom in se po skrivnih stezah odpravili proti cilju. Nad Čavnom je blisnil jutranji svit, ko so prispeli v pivavsko vas, ki jim je rabila za izhodišče v mesto. Odslovili so varnostno desetino. Na robu naselja so potrkali pri kmetu, ki je vzdrževal pod gospodarskim poslopjem podzemsko skrivališče. Tu je bilo dovolj prostora za nekaj ljudi in za eksploziv.

Starejši možak, kmet z zgaranimi rokami in zaupljivimi očmi, je vodil močno vojaško organizacijo Osvobodilne fronte, ki je vzdrževala prek prodajalk zelenjave in mleka kanal v mesto. Mož jih je sprejel z veseljem in strahom. Povedal je, da so bili prejšnji dan Nemci v vasi in izvajali hišne preiskave. Iz neke brigade je v mesto pobeignil dezertar, ki se je svoj čas skrival v vasi in se seznanil z nekaterimi skrivnostmi prehodov in zvez mesta s korpusom. „Čort ga vzemi!“ je dejal Rus in zamahnil z roko.

Znosili so vreče s plastikom pod zemljo, popadali v varnem prostoru po tleh in zaspali spanje pravičnih. Možakarju so naročili, naj jih ne prebudi pred poldnevom.

Naslednji dan pod večer so se Mihajlo, Blisk in Don, preoblečeni v nemške uniforme, vtiho tapili v mesto. Razstrelivo so bili prepustili možu, ki naj bi ga naslednje jutro s pomočjo svojih mlekarij poslal za njimi.

Blisku je bilo tesno, ko so se sprehajali po razsvetljenih ulicah med civilisti in sovražnimi vojaki. Ljudje so hiteli sem in tja kakor mravlje. Kmalu pa se je privadil, ko je videl, da se nihče ne zmehta zanje, saj je bilo v mestu veliko vojske in nobenega nadzorstva. Zato se ni bilo treba bati presenečenja. Bolj nevarno je bilo v hišah. Tam so od časa do časa Nemci preverjali identiteto stanovalcev.

Dona sta pustila v hiši, kamor bodo naslednji dan prinesli razstrelivo, sama pa sta krenila v mestno središče.

Mihajlo, ki je s pogostimi diverzijami vznemirjal tudi to meso, se je obnašal kot domačin. Uniforma nemškega kapetana mu je lepo pristajala. Blisk pa je bil kot pomočnik tak kot kakšen spodoben Tirolec.

Ustavila sta se pred veliko hišo v bližini nemških vojašnic in pozvonila. Moški, ki jima je prišel odpret, se je z Mihajlom poznal. Z njim je govoril po nemško. Prižgal jima je luč, da sta lahko prišla v drugo nadstropje, kjer sta obstala pred vrati stanovanja in pozvonila.

„Dober večer!“ je pozdravil po nemško možakar, ki je pridrsal v copatah odpret.

Blisk se je pomudil na njegovem obrazu. Od ličnice do ušes se je vlekla brazgotina zarastle rane. Živahne oči so se mu zameglele, ko je ob Mihajlu zagledal še drugega prišleka.

Iz temačnega hodnika so stopili v sobo. Ko je svetloba oblila gostiteljev obraz, je Blisk v njem prepoznal gostilničarja iz Cerknega. Na čelo mu je stopil mrzel pot. Ne-

Naši književniki brali v Mariboru in na Ravnah

Kot smo že poročali, so slovenski pesniki in pisatelji februarja meseca sodelovali na številnih proslavah ob slovenskem kulturnem prazniku in na drugih prireditvah z branjem iz svojih literarnih del.

Minuli petek so se v okviru sodelovanja med Pododborom slovenskih pisateljev v Mariboru in Slovensko prosvetno zvezo mudili v Mariboru naši avtorji na kulturni prireditvi, ki je bila posvečena koroški književnosti. Spored je pripravilo Kulturno umetniško društvo „Student“ v Mariboru in sicer v novem študentskem domu. Spored je bil skrbno pripravljen. Najprej so študentje recitirali dela iz sodobne slovenske književnosti, povezana s pevskimi vložki, zatem pa so se predstavili navzoči avtorji: Milka Hartman, Valentin Polanšek, Stan-ko Wakounig in Andrej Kokot.

Po zaključenem sporedu je bil še poseben razgovor med občinstvom in koroškimi avtorji. Pri tem se je pokazalo veliko zanimanje za življenje koroških Slovencev, posebno pa za okolnosti, v katerih ustvarjajo koroški književniki. Razgovor je bil vsekakor zelo zanimiv. Kot vedno pa se je izkazala tudi potreba po medsebojnih kontaktih med Slovenci tu in onstran meje,

kajti le tako bodo naši rojaki v Sloveniji lažje spoznali naše težnje in probleme.

Obisk naših besednih ustvarjalcev je bil povezan še s predstavitvijo nove publikacije revije Dialogov. To je bilo v obliki tiskovne konference v dvorani Rotovža. Kot znano je bila prva publikacija Dialogov posvečena temi Siti in lačni Slovenci. Pričujoča edicija pod naslovom „Slovenec sem“ govori o življenju Slovencev v zamejstvu — od Porabja preko koroške in Primorske do Beneške Slovenije. Med petnajstimi avtorji sodelujeta tudi Janko Messner in Andrej Kokot. Publikacija mariborskih Dialogov „Slovenec sem“ je brez dvoma knjiga, po kateri bodo segli tudi bralci pri nas na Koroškem.

Ob slovesu v Mariboru so se do-

govorili, da bodo mariborski književniki še letos vrnil obisk našim besednim ustvarjalcem.

Treba je še naglasiti, da so mariborski slavisti pripravili tudi razstavo knjižnih del, ki so izšla na Koroškem.

Milka Hartman, Valentin Polanšek in Andrej Kokot so se minuli ponedeljek mudili še na Ravnah, kjer so proslavljali 10-letnico podeljevanja Prežihovih bralnih značk. V tamošnjem Kulturnem domu so skupno s pisateljem Leopoldom Suhodolčanom in Nikom Kolarjem zbrani mladini brali iz svojih del. Na proslavi je sodeloval tudi moški zbor Vres. Pred prireditvijo so gostom pokazali likovno razstavo, posvečeno Prežihovemu Vorancu. Naši književniki pa so šli tudi v Kotle, kjer so obiskali Prežihov grob.

Sadovi protislovenskega hujskanja

Koroškim šovinističnim silam vedno bolj raste greben, ker jim pri tem posredno asistirajo tudi oblasti, ki po navadi protislovenske akcije omalovažujejo s tem, da jih prikažejo kot otročarije ali pa dejanja neodgovornih pijancev. Podobno je pri državnem pravdnstvu, ki „ne vidi“ vzrokov, kadar bi bilo treba ukrepati proti silam, v katerih se čedalje bolj uveljavlja fašistoidna miselnost. Zato nosijo oblasti veliko odgovornost, da se položaj na Koroškem ni umiril, temveč le še poslabšal.

Ob takšnem zadržanju oziroma dajanju potuhe nacionalističnim silam pač ni čudno, da so pripadniki slovenske manjšine vedno bolj tarča nestrpnosti. Prejšnji četrtek zvečer se je prekupčevalec živine Mihej Schellander iz Rožeka po opravih ustavitil v gostilni Hobel v St. Primožu ob Zablatniškem jezeru. V gostilni je bila skupina ljudi, ki so govorili slovensko. Mihej Schellander se je vklju-

čil v pogovor in navzočim naročil „rundo“ pijače. Nič hudega sluteč je svojim „gostom“ povedal, da je vesel, da lahko govori v svojem domačem slovenskem jeziku. To pa očividno ni ugajalo tem ljudem, ker so zatrjevali, da niso Slovenci, temveč „vindišarji“. Schellander jim je začel razlagati, da je njihov jezik, o katerem trdijo, da je vindišarski, slovensko narečje. V podkrepitev svoje razlage je povedal, da ni še nikoli bral knjig in časopisov, ki bi bili pisani v vindišarskem jeziku.

Sredi pomenka pa ga je eden od skupine (ki je prav tako pil njegov konjak in kavo) brez vsakega povi- da udaril po glavi in mu močno poškodoval levo oko. Po tem „jun- škem“ dejanju je zahrbtnoš ušel. Ko si je Schellander nekoliko opomogel, je takoj hotel zvedeti ime tega rovdija, kar pa mu niso ustregli, češ da ga ne poznajo. Šele ko je Schellander telefonično poklical žandar- merijo in jo obvestil o tem podlem dejanju, se je navzočim „nevedne- žem“ spet povrnil spomin, tako da je ime tega človeka sedaj znano in se bo morol zagovarjati pred sodiščem.

Schellander je moral poiskati zdravniško pomoč. Zaradi udarca na oko obstoja resna nevarnost, da se mu bo poslabšal vid. Ze sedaj pa smo radovedni, kako bo reagiralo državno tožilstvo na fizični napad na pripadnika slovenske narodne skupno- sti na Koroškem.

Umrl je prof. Luka Kramolc

Prejšnji teden nas je pretresla žalostna vest, da je v Ljubljani v 82. letu starosti umrl profesor Luka Kramolc. Zadnji počitek je našel na pokopališču v svojem rojstnem kraju Sentanelu nad Prevaljami v Mežiški dolini.

Za Luka Kramolca je bilo značilno, da je neizmerno ljubil koroško narodno pesem. Zato je tudi razumljivo, da sta mu na zadnji poti, poleg domačih pevcev, zapela v slovo tudi koroška slovenska pevška zbornica — Galus pod vodstvom prof. Kovačiča in zastopniki pevskih zborov iz Pli-berka, St. Vida v Podjuni in Zelezne Kaple pod vodstvom Zdravka Hartmana. Pogreba so se udeležili tudi številni zastopniki kulturnega in političnega življenja koroških Slovencev. Z vncem je velikega tvorca slovenske koroške pesmi počastila Slovenska prosvetna zveza, katere pred- sednik Hanzi Weiss se je udeležil spominske svečanosti v Ljubljani.

Luka Kramolc je našel svoj poslednji počitek v svojem rojstnem kraju Sentanelu. Čeprav je živel v Ljubljani, je bila njegova goreča želja, da bi ga pokopali v koroško grudo. Že kot otrok je vzljubil glasbo in se posvetil njenemu študiju. Leta 1914 je na Dunaju končal študij glasbe. Za- radi njegove trdne narodne zavesti so ga leta 1919 nemškonalistične tolpe izropale in pregnale. V letih po plebiscitu je deloval kot učitelj glas- be in petja in ustanovil mnogo pevskih zborov, zlasti pa se je trudil za ohranitev starih narodnih izročil in običajev. Posebno pozornost je Luka Kramolc posvečal koroški narodni pesmi, kateri je s svojimi zbirkami po- stavil nepozaben spomenik. Številne stare pesmi je otel pozabi, prav po- sebej pa si je ustvaril ime z zbiranjem, prirejanjem in harmoniziranjem koroških narodnih pesmi. O tej njegovi dejavnosti priča dolga vrsta naj- različnejših zbir, med katerimi je treba omeniti 10 zbir koroških ljud- skih pesmi za različne zbornice ter pesmico „Mladina poje“, ki jo je skupno priredil z okrajnim šolskim nadzornikom Rudijem Voukom. To pesma- rico je ministrstvo za pouk na Dunaju odobrilo za uporabo na dvojezič- nih šolah na Koroškem. V vseh njegovih zbirkah, katerih je skupaj menda 32, je koroški pesmi odmerjeno najbolj častno mesto. Najobsežnejše delo (pesmarica) Luke Kramolca za naslovom „Koroške viže za mlade pevce“, ki pa še ni končano, zajema pozabljene koroške vižarje, pevce, zapisovalce in zbiratelje naše ljudske poezije, ki so nam ohranili in s petjem širili našo slovensko pesem. Koroški Slovenci imamo Luka Kramolca v dobrem spom- inu, saj je z veliko vnemo in ljubeznijo prirejal predavanja in tečaje za koroške pevce. Za svoje bogato delo je prejel že vrsto visokih odklivanj in priznanj, med njimi tudi Drabosnjakovo priznanje, ki mu ga je leta 1958 podelila Slovenska prosvetna zveza v Celovcu za nesebično delo v kulturi in prosveti na Koroškem.

Velikega tvorca in prijatelja slovenske koroške pesmi, pokojnega Luka Kramolca, bomo ohranili v častnem spominu. Svojecem pa izrekamo naše globoko sožalje.

Janko Ogris prejel visoko odličje

Častni predsednik Slovenske prosvet- ne zveze Janko Ogris je od Zveze kul- turno prosvetnih organizacij Slovenije prejel odličje Svobode z zlatim listom za dejavno spodbujanje kulturnega življenja. Podelitev je bila prejšnji pe- tek v klubu poslancev v Ljubljani, od- ličje pa je za zadržanega Janka Ogrisa prevzel predsednik Slovenske pro- svetne zveze Hanzej Weiss.

Odličje Zveze kulturno prosvetnih or- ganizacij je od 200 predlaganih kan- didatov prejelo 37, od teh polovica z zlatim oziroma srebrnim listom. Med odlikovanci so vidne osebnosti iz kul- turnega življenja, kot na primer Rado Simoniti, Radovan Gobec, Miro Kapelj, Silvo Ovsenk in drugi.

Janku Ogrisu k visokemu priznanju iskreno čestitamo!

Predstavniki SPZ čestitali Pavlu Kernjaku

Pavle Kernjak slavi letos svoj 75-let- ni življenjski jubilej. Ob tej priložnosti je bil deležen številnih čestitk in voščil. Tudi Slovenska prosvetna zveza se je spomnila našega tvorca koroške na- rodne pesmi. S predsednikom Hanzi- jem Weissom na čelu ga je prejšnji če- trtek obiskala na domu delegacija zborovodij, da mu izrazi najboljše že- lje in čestitke ter izroči skromno darilo. Andrej Kokot pa je Pavlu Kernjaku če- stital v imenu uredništva našega lista.

Pavle Kernjaka je obisk prijetno presenetil. Presenečeni pa so bili tudi gostje, kajti prav ta večer je imel Pav- le Kernjak na domu pevsko vajo s svo- jim zborom, ki ga je pred kratkim usta- novil. Veseli nas, da je umetnik s svojimi 75. pomladi še poln življenjske volje in ustvarjalne moči. Želimo, da bi tak ostal še dolga leta.

Obsodbe atentatorjev so bile potrjene

Višje deželno sodišče v Gradcu je zavrnilo prizive, ki so jih na- pravili atentatorji na partizanski spomenik v Robezah. V celoti je potrdilo prvotne sodbe, ki jih je iz- reklo okrajno sodišče v Celovcu.

Zdaj torej ni več formalnopravnih zadržkov, da obsojeni atenta- torji ne bi svoje kazni tudi prestali.

Tudi novi slovenski film

Cvetje v jeseni

Podrobnosti o posameznih predstavah bomo objavili pravočasno.

bomo gledali na Koroškem.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

zaupljivo je premeril Mihajla in njega in roka je segla na tok pištole. Možak ni prezrl te kretnje. Natančneje se je zagledal Blisku v obraz in pobledele. Njegov glas je bil vznemirjen — povabil ju je, naj sedeta.

S Tomom sta ga nekoč zasliševala in trdo prijemala, ker je bil tmoglav. Blisk je bil celo prisoten pri razglasitvi njegove smrtne obsodbe in pri ustrelitvi. Na lastne oči ga je videl, kako sta ga dva vosovca zazibala, držeč ga za roke in noge, in ga vrgla v vrtačo.

Mož, ki je ob pogledu na Bliska podoživel smrtni strah, se ni nehal trestiti.

„Ali ste me prišli še enkrat ubiti?“ je ves nesrečen vprašal Bliska in se z očmi ustavil na roki, ki je počivala na ročaju pištole.

„Ne bojte se! Jaz ne streljam nikogar dvakrat. Smrtna obsodba je bila izvršena in nihče ni odločil, naj vas še enkrat poiščemo ali preganjamo. Le čudno se mi zdi, da ste zdaj tukaj!“

Prečudljivo ga je pogledal in vprašal:

„Ali ste naš ali provokator?“

Mihajlo, ki ni vedel, za kaj gre, je debelo pogledal, potlej pa se je zasmejal:

„A, torej ti si bil listi, Blisk, ki je tako slabo streljal? In zato imamo tu najboljšo skrivališče! Tukaj nas ne bo nihče iskal. Ta mož trguje z nemškimi oficirji, ker pač mora živeti, in kdo bi pomislil nanj, obsojenega na smrt, da bo skrival partizane? Torej, kar brez skrbi, odmakni roko od pištole. Jaz sem tukaj že nič kolikokrat prenočil in kdo drug tudi.“

Možakar se je očitno oddahnil, vendar pa je bil še zmeden, ko je spregovoril:

„Gospod tovariš! Tisto noč sem se vnovič rodil. Pred seboj imate popolnoma drugega človeka. Nobene zveze nimam s tistim, ki ste ga takrat ustrelili! Zaklinjam se vam,

lahko mi verjamate, da sem z vami kot le malo kdo. Sicer tudi takrat nisem bil tako slab, kot ste mi očitali. Jezik sem imel predolg, pa kaplan nas je vse skupaj zapeljal. Strašil nas je s skupnim kotlom in da nam boste vse pobrali. Ena sama noč med mrličji v breznu je bila dovolj, da sem skoraj osivel.“ Gostilničar si je potegnil z roko po osiveli glavi in dodal: „In tudi dovolj, da sem prišel k pameti.“

Potem je slekel nogavico in pokazal modrikaste, ozeble prste: „Tudi to je spomin na tisto noč. In tole!“ Stegnil je predenj roke, vse modrikaste od ozeblin.

Kot omolichen je pripovedoval:

„Sprva sem se po vseh štirih plazil skozi gozd in po skalah... Potem sem se pobral in se opotekal od drevesa do drevesa. Glavo mi je hotelo raznesti... Otekla mi je in sluzasta kri mi je primrznila na obraz. Vaša dva sta me skoraj došla. Skril sem se jima v potočni kanal pod cesto. Pustil sem, da sta šla naprej po cesti in da sta se vrnila. Preveč je bilo sledi, da bi našla prav mojo. Od bolečin bi bil skoraj znorel in najraje bi ju poklical, da bi me do- tolkla. Pa se mi je vseeno bolj ljubilo živeti... Šele dolgo potem, ko sta odšla, sem se splazil po kolenih čez nasip nazaj na cesto. Nekaj časa sem se vlekel po njej kot pijanec, potem pa sem padel in sredi ceste obležal...“

Zbudil sem se v bolnišnici. Zvedel sem, da so me po- brali Nemci. Nekaj tednov sem se boril za življenje. Kdo- ve kolikokrat sem umrl in se spet zbudil... Vsakokrat sem ugotovil, da je smrt najmanjše zlo, samo če si pripravljen nanjo. Kar zdršneš v temo, vse drugo pa so muke.“

Gostilničar si je obrisal modro čelo, odprl omaro in postavil prednjo steklenico vipavca.

„Gotovo sta žejna.“

„Seveda sva,“ je dejal Mihajlo, ki se mu je mož za- smilil. Blisk je bil presenečen in prizadet. Do sedaj je bil trdno prepričan, da je bil vsak, ki so ga ubili, zares kriv,

ker so bili pač tako rekli, zlasti, če je priznal, da je delal s sovražnikom. V vrtoglavih globinah zavesti se mu je po- rajal problem krivde in kazni. Ta mož jim pomaga, name- sto da bi se maščeval. Kaj vse se ne dogodi pod soncem! Nič dobrega ni v prenegljenosti... Mnogi partizani, ki so jih Nemci ujeli, pa so izdali vse, nekateri so postali cela vodniki in pomagači policije. Straholno, kako čas melje ljudi!

Počasi je pil z njima, ne da bi ju slišal, ko sta se po- govarjala. Grebel je vase. Človek do poslednjega trenut- ka ne pozna sam sebe, kaj žele drugega. Kako odgovorno je soditi sočloveku!... Kaj pa žele izvršiti sodbo! Saj je najbrž zaradi tega že od vekomaj tako, da sodnik in rabelj ne more biti ista oseba... Tako nihče ne občuti popolne krivde ali pa odgovornosti.

Blisk se je vmešal v pogovor.

„Čujte,“ je rekel možu, „povejte mi, kaj je mislila tista punca, ko je priznala, da je delala za gestapo in so jo ob- sodili na smrt, pa je vzkliknila, naj bo še to za svobodo!“

„Kdo in koliko je bil kriv, ne bo nihče razvozlat. Ljudje so odnesli resnico s seboj v grob. Nekaj pa vam bom po- vedal kot zasliševalcu. Ne verjemite vsega, kar ljudje pri- znavajo. Ponižan in razčarjen človek, ki je kriv ali pa ne, različno prenaša pritisk. So trenutki, ko tako zasovraži vse, da si ne želi nič drugega kot smrt. Smrt kot rešitev... Zato včasih prizna tudi stvari, ki jih nikoli ni storil.“

„Da, tako je,“ je potrdil Mihajlo. „Kar spomni se na srednji vek, če znaš kaj zgodovine. Čarovnice na nale- zalnicah in opečene z razžarjenim železom so vse po vrsti priznavale, da so občevale s hudičem, letale po zraku, de- lale točo, spreminjale ljudi v živali in podobne bedarije. Komu so priznavale? Pametnim in učenim, bogaboječim ljudem.“

„Besede... Hudobni in neumni ljudje so pogubili že

Mihčeve predpustne sanje

KAJETAN KOVIČ

Pust

Čuden mož gre naokrog,
krivih ust in krivih nog,
zraven godci godejo
dideldajsa, dideldo.

Komaj dan se prebudi,
pridejo na sred vasi
in tako zaplešejo,
da se iskre krešejo.

Tanko piska klarinet:
Kaj nam zima, mraz in led!
Dobra volja greje nas,
kožuh nam preganja mraz!

Hmtadrata, hmtadra —
bas debelo godrnja.
Maškare, juhej, na plan!
Ze je jutro, že je dan!

Čuden mož gre naokrog,
krivih ust in krivih nog.
Kdor ga vidi — ponori.
Jaz sem tudi. Kaj pa vi?

Janja Kastelic

Bil je večer pred pustnim torkom. Mihec je trdno spal v svoji sobici. Luna je prijazno sveltela skozi okno, da je Spanček našel pot do Mihčeve postelje. Bil je že pri vseh otrocih, zato je bila vreča sanj že skoraj prazna. „Hm,“ je premišljeval, „le kakšne sanje naj dam Mihcu nočno? Ta nebičar ne hodi vedno pozno spat, potem mu pa izbiraj sanje, če moreš!“ Nejevoljno se je ozrl na Mihca. „Saj sem si mislil,“ je zagodrnjal, „spet se nič ni umil.“

Res je bil Mihec ves umazan. Na roki je imel s črnim narisanim strašnim Indijancem. Spanček se je popraskal po glavi in se že domislil. Hitro je odvezal vrečo, posvetil vanjo s koščkom luninega žarka in izbral za Mihca tele predpustne sanje:

Nenadoma se je Mihec s svojimi prijatelji znašel v deželi Pustnih norčij, kjer je vladal sam kralj Pust. To vam je kaj čuden kralj, saj kraljuje en sam dan v letu in še takrat ne uganemo nič pametnega. Vsaj mislijo tako. Mihcu in drugim otrokom pa se je zdel Pust sila imeniten; iz trakov vseh mogočih barv je sedel na enonogem stolu, ki so mu rekli prestol. Ko je pozdravljal goste, so mu kraguljčki na rdeči čepici veselo zvončkljali. Pomignil je svojemu norčku, da je prinesel skrinjo brez dna — z oblacili, zakaj sprevod pustnih šem mora biti čimprej narejen. Nato je lepo po vrsti klical otroke. Najprej vsakega drugega, nato vsakega pelega in tako je prišel Mihec, ki je stal tik pred njim, skoraj zadnji na vrsto. In kralj Pust ga je vprašal:

„No, kaj bi bil rad, fantič?“
„Jaz bom kavboj z dvema pištolama,“ je izdal Mihec skrito željo.
„Hehehe!“ se je zasmel kralj Pust. „Ti — pa kavboj? To pa ne! Pujsek boš. Tu imaš pujskovo kožo, obleci jo, umazan si pa tako že dovolj. Najimenterji pujske boš.“
„Pa naj bo!“ si je mislil Mihec. „Tako slaba ta reč spet ni. Vsaj enkrat mi ne bo treba paziti, da si ne umažem obleke. Juhej! Celo po blatu se bom lahko valjal.“

Pačakal je še, da je sosedova Lizika, ki je znala najbolj premeteno lagati in se prilizovati, zlezla v lisičji kožušček in da je važni, domišljavi Jakec razprostrl pisan pavji rep. Od nekod so se vzeli veseli godci z glavniki, pokrovkami, kuhavnicami in lonci. Kralj Pust pa je zlezal v svojo kočijo, ki je bila na las podobna samokolnici.

Smešni sprevod je krenil na pot. Vsi so veselo skakljali, samo leni Marko je v pol-

zevi obleki s hišico na plečih počasi lezel za njimi.

Nenadoma so se izza vogala prikazali trije možaki.

„Hej, stojte!“ so zavpili. „Iščemo pava, ki je ušel iz živalskega vrta. Ravno tale bo pravil!“ so pokazali na Jakca. Nič niso poslušali njegovega tarnanja. Slačili so ga v veliko kletko in izginili z njim. Toda nesreča nikoli ne pride sama. Komaj si je prestrašena živalska družina opomogla, že so pred Liziko stali trije zeleni lovci.

„Ej, Zvitorepka, nikogar več ne boš vlekla za nos! Nagačili te bomo, da se bodo otroci v šoli učili na tebi!“

Hop! Že je Lizika tičala v vreči. Ah, kako žalostna usoda, kajne?

Mihec se je natihoma muzal. „Dobro, da sem pujske. Kdo se bo zmenil za tako umazano grdobčo?“

Še malo se je poveljal po blatni cesti. Strah in groza! Kot iz zemlje zrasli so že stali pred njim trije krepki mesarji v dolgih belih predpasnikih.

„Lejte ga no!“ je vzkliknil eden. „Pujsek hodi meni nič tebi nič po ulici. Kar sem z njim! Slastna pečenka bo!“

Zadovoljno so si meli roke in se vsi hkrati obližnili od skomin. Zaman je Mihec milo prosil, vekal in dopovedoval, da je on le mamin Mihec in ne pujske.

„Pacek si, pa bi bil rad nekakšen Mihec!“ so se zakrohotali mesarji. „Le kateri Mihec pod vsem soncem je tako umazan? Pujsek si in pika! In to samo še danes! Jutri bomo iz tebe naredili pečenice, krvavice in še sto dobrof...“

Zdajci pa je Spančka, ki je udobno dremal na mehki preprogi kraj Mihčeve postelje, Svit, sel Jutra, opozoril, da je njegove službe konec. Hitro je vzel Mihcu predpustne sanje, in jih položil v vrečo in jo zavezal.

„Urno, urno!“ si je prigovarjal. „Do prihoda Dneva moram pospraviti vse sanje. Kajti če jih dobi moj sovražnik Dan, jih uniči.“

Preden je skozi dimnik zapustil sobo, je pogledal Mihcu v obraz, ves znoj od prestanega strahu. Spanček je pomežiknil sam sebi in se namuznil.

In veste, kaj je napravil Mihec tisti pustni torek?

Umil se je!

Mali Rožnati Pujsek se je izgubil. Ni in ni mogel najti poti nazaj na domače dvorišče. Hodil je in hodil in srečal konja.

„Oprosti, Konj,“ je rekel Pujsek, „ali bi mi znal pokazati pot v moje dvorišče?“

„Seveda,“ je odvrnil konj. „Kar v to smer jo uberi — kakih trideset krepkih korakov bo.“

„Najlepša hvala!“ je zavpilil Pujsek in odšel po tisti poti.

Mahal jo je z najkrepkejšimi koraki, kar jih je zmogel, toda, seveda, kako naj se njegovi koraki merijo s koraki velikega, dolgonoge konja Mali Rožnati Pujsek je bil še zmerom zgubljen.

Na listu je sedel Čriček, pa mu je pristopil.

„Oprosti, Čriček,“ je rekel, „bi mi vedel povedati, kje je moje dvorišče?“

„Gotovo,“ je rekel Čriček, „kar naravnost! Sprva dvesto korakov, do ograje in čeznjo, pa še sto korakov ododod!“

„Hvala,“ je zastokal mali Rožnati Pujsek.

Podal se je na pot. Tekel je do

ograje in pri ograji začel šteti zadnjih sto korakov. Toda pujskovi koraki so mnogo daljši, kot pa najdaljši čričkov skok.

In ko je mali Rožnati Pujsek naštel do sto, je šel daleč naprej od svojega dvorišča, ne da bi ga sploh videl. Še vedno je bil zgubljen.

Potovanje rožnatega pujska

Stal je ob robu ceste in ugibal, kam naj pojde. Pa je opazil ježa, ki je spal pod grmom. Stopil je do njega in ga dregnil z vilčkom.

„Oprosti, Jež, ali veš, kje je moje dvorišče?“ ga je vprašal.

„Vem,“ je zazehal jež. „Na drugi cesti je. Zvij se v kepo in se popelji po tistem hribu; ko se zaletiš v kamnito ograjo, pojdi ob njej, dokler ne prideš do vrat. Stopi skozi vrata in tam si!“

Neumni mali pujske se je zvil v kepo in se začel valiti po hribu. Toda jež ima počez in počez ostre

bodyce, ki ga varujejo pred raskavimi tli.

Pobočje je bilo raskavo strnišče, polno kamenja, in ko je trčil v ograjo, ga je bilo žalostno pogledati. Kožo je imel čisto spraskano in potolčeno in bil je tako vrtoglavo, da še vstati ni mogel.

Nenadoma je ob njem iz zemlje

zrasla čudna grba in krt je porinil svoj smrček v svet.

„Oh, prosim te, Krt, povej mi, kako naj pridem nazaj v svoje dvorišče!“

„Rad,“ je odgovoril krt, „čeprav tam ne kopljem preveč pogosto. Preveč blata imate. Ampak, kar po mojem rovu pojdi, dokler ne prideš do prve velike korenine, od tam pa naravnost v levo. Krt za mano!“

In krt je izginil v svoj rov. Pujsek je vtaknil rilec v luknjo; pa ga še do konca ni spravil va-

njo. Ni bil tako majhen, kot je krt.

Kmalu je zaslišal zaskrbljeno kruljenje in krevsanje težkih korakov Matere Svinje.

„O mama,“ je zašepetal mali Rožnati Pujsek. Zgubil sem se. Vprašal sem Konja, kako naj pridem domov, pa mi je rekel, da je trideset korakov. Vprašal sem Črička in ta mi je rekel, da jih je tristo. Vprašal sem Ježa, ki mi je naročil, naj se zvalim po hribu. In potem sem vprašal Krta, ta pa je hotel, da se zakopljem v zemljo. In pri vseh njihovih napotkih sem bil še vedno zgubljen.“

„Hal!“ je zakrulila Mati Svinja. „Lahko bi se bil bolje obnesel. Življenje konja, črička, krt ali ježa ni življenje prašička. Še dobro, da za pot nisi vprašal sovo, če ne bi čakal, da vziđe mesec. Prihodnjič, ko se zgubiš, vprašaj prašička. Še bolje pa: drži se doma.“

In s tem nasvetom je Mati Svinja odkorakala in mali Rožnati Pujsek je tesno ob njej capljal proti domačemu dvorišču.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

marsikoga. In tudi mene so spravili v kašo,“ je dejal gostilničar prizadeto. „Vsi nismo bili krivi toliko, da bi zaslužili smrt. Kaplan nas je bil zapeljal. Zlorabil je cerkev, ki nam je bila pribežališče v hudih urah. Saj ste ga videli. Da bi si ohranil glavo, nas je izdajal vse po vrsti, češ da smo krivi več kot on. Prosim vas, da sporočite tistim, ki so me obsodili na smrt, kako je z mano. In tudi to, da se zmožete pozabijo, krivice pa nikoli! Če bi bili vaši pravočasno ukrepali proti kaplanu, mi drugi ne bi bili prišli pod udar.“

„Povedal bom svojim o vas. Konec koncev pa je tako, da je tudi odpuščanje del pravice,“ je Blisk spravljivo končal pogovor.

Naslednji dan je tajna organizacija odpora pritihotapila mine v meslo. Pri zaupnem človeku sta dobila Dona in že pripravljene mine v dveh kovčkih.

Popoldne sta se sestala s hišnikom. Bil je zaupljiv človek srednjih let, ki je že dalj časa delal v Fronti in je bil eden izmed glavnih obveščevalcev na območju nemških in italijanskih kasarn. Poročal je tudi o sestajanju nemških in italijanskih voditeljev v grofovi vili. Zato sta mu brezpogojno zaupala nevarni tovor, da ga je z osebnim avtomobilom odpeljal v vilo.

Mihajlo ni bil ravnodušen kot po navadi. V glavnem je sabotaže izvajal sam, le včasih, še prej, mu je delal družbo Seidov in še kdor drug. Tu pa je šlo za verigo neznanih sodelavcev, organizacije, na katero sta se morala zanesti. Zato sta menjala bivališče. Popoldan sta preležala pri novem zaupniku in počakala na mrak. Prisluskovala sta, kako poživlja večer mestne ulice. Mihajlo je prižgal cigareto za cigareto. Blisk ga je opazoval. Prirojena hladnokrvnost ga je zapuščala. Namenoma se nista pogovarjala o miniranju, kot da je vse že pretuhtano in se mora izteči kakor matematična naloga.

„O čem pa premišljaš, Mihajlo?“
„O Ani. To je zanimiva in lepa ženska. Kdove, kako ji gre.“

„Dobro, ko čaka otroka.“
„Ti imaš njeno sestro Melito, ali ne?“

„Da,“ je prikimal Blisk. Malo prej je razmišljal o njej. Zavoljo nje se je vračal v divizijo, kot bi šel domov. Drug drugega sta vedno težko pričakovala, drug v drugem budila skrbi in upanje, si dajala moči.

„Pripoveduj mi kaj o njih!“
Blisk se je nasmehnil in pripovedoval, kaj vse ga je povezovalo s to družino.

„Varuj jih! Ti si močan in cenijo te. Nekateri se te celo bojijo.“ Mihajlo je spet prižgal cigareto. „Ne vem, zakaj se mi je Ana tako priljubila. Morda zato, ker pričakuje otroka. Ko sem jo videl tako srečno, se mi je zahotelo, da bi bilo tudi moje dekle v drugem stanju. V Trstu je. Ime pa ji je Mirjam. Kadarkoli sem prišel tja miniral, sem se skrival pri njenem očetu. Ko sem bil zadnjikrat pri njih, je prišla ponoči k meni v skrivališče. Ko sva se imela rada, se je vsa spremenila. In hotela je otroka... Seveda ji te želje nisem izpolnil. Jokala je kakor otrok in nisem je mogel potolažiti. Zaman sem jo prepričeval, da ne morem sprejeti nase te odgovornosti, ko lahko padem danes ali jutri. In kaj bo potem z njo? Kaj misliš, Blisk, ali sem napravil prav ali ne? Odkar se nisva videla, sem žalosten in razklan. Če ne zaradi Nemcev, bom moral zaradi nje v Trst.“

V sobo se je že plazil mrzel mrak in govorila sta tiho, kot pri spovedi.

„Ne vem,“ je odvrnil Blisk. „Ženske imajo svojo logiko. Morda je imela prav.“

„Nisem mogel... To ne bi bilo pošteno do njenega očeta. Kdove, če bi mu bilo prav. Ne verjamem. Kaj bi dejal, če bi jaz padel, hčerki pa bi ostal nezakonski otrok?“

Oče je fanatično vdan naši stvari. V Sovjetski zvezi vidi nebesa. Kaj bi si mislil!“ Za hip je pomolčal. „Mnogo dam na slutnje. Pri ženskah je instinkt še bolj močan. Šele pozneje mi je prišlo na misel, da morda sluti mojo smrt, pa si zato želi otroka...“

„Ne delaj takih primerjav! Nihče izmed nas, ki mnoga tvegamo, ne ve, če bo preživel noč.“

Kot svinec težak molk je legel mednju. Mihajlo je vzel v roke nemški valter, ga razdril, premazal in pregledal. Potem sta vstala in odšla. Vso pot po cesti nista spregovorila niti besede.

V vili je v dogovorjenem prostoru gorela luč, kar je pomenilo, da lahko vstopita. S hišnikom sta izmenjala le nekaj besed in se takoj lotila dela. V petnajstih minutah sta v opuščen dimnik, v kleti pod konferenčno sobo, nastavila mino, ter dala možu nekaj navodil, kako naj mino sproži in se pravočasno umakne.

Brez nezgode sta zapustila vilo. Nista pa še bila na vogalu, ko sta se pred vrati vile ustavila dva črna avtomobila. O pravem času sta odnesla pete.

Srečno sta se vrnila v skrivališče. Izpod postelje je Mihajlo potegnil steklenico.

„Na, potegni, da si umiriva živce! Vedno, kadar se takole spreham med Nemci in se z njimi srečujem iz oči v oči, sem potem, ko mine, kot pretepen.“

Blisk je krepko potegnil, ker se je tudi sam počutil kot cunjca.

„Kakor je od vzvišenega do smešnega en sam korak, tako je med predrznostjo in norostjo le majhen razloček. Dejanja, kot jih opravljamo mi, se mi večkrat zde norost. Veš, Blisk, kako pravijo ljudje? Če ti uspe, ti pripisajo hrabrost, če pa ne, te proglašijo za norega.“

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Bezeichnende Geistesverwandtschaft

Gerne wird darauf hingewiesen, wieviele Volksdeutsche aus anderen Staaten vertrieben wurden, vergißt aber die Tatsache, daß sehr viele Deutsche durch die Mitwirkung oder durch das direkte Handeln Hitlers ihre Heimat verloren haben, und zwar im Rahmen der Aktion „Heim ins Reich“. Man glaubt, der Menschenfeind Hitler wäre aus lauter Liebe zu den Deutschen gestorben, verdrängt aber die Wahrheit, daß in Wirklichkeit dem „Führer aller Deutschen“ der deutsche Mensch völlig egal war, ja daß er die Deutschen sogar aus ihrer Heimat vertrieb, z. B. aus Südtirol, mit der Bemerkung: „Ich werde mit der albernen Südtiroler Sentimentalität ein Ende machen...“.

Man kann also ruhig sagen, daß der „große Deutsche“ ein Vernichter deutschen Volkstums war. So ist es auch zu verstehen, daß Hitler in Berlin, obwohl er wußte, daß sich rund 300.000 Menschen in den U-Bahn-schächten und Tunnels befanden, den Flußdamm sprengen lies, worauf diese bemitleidenswerten Volksgenossen ertranken — weil der „tapfere Feldherr“ seinen feigen Korpus vor den anrückenden Russen retten wollte.

Doch nun zu Südtirol und ich möchte mir erlauben, aus einem Schriftwerk über dieses Land zu zitieren (Südtirol, Versprechen und Wirklichkeit, Wilhelm Frick Verlag Wien 1956).

Es war das Jahrzehnt des politischen Zusammenspiels der beiden Diktatoren von Rom und Berlin, das Jahrzehnt der „Achsenpolitik“. Mit der ihnen eigenen Vermessenheit und Anmaßung schritten „Duce“ und „Führer“ auch an die Lösung der Frage nationaler Minderheiten. Ohne mit der Wimper zu zucken, ging Hitler daran, deutsche Minderheiten auszulöschen, die seinen politischen Machtträumen im Wege standen.

Bereits im Jahre 1938 sagte Hitler in einem Trinkspruch, er wolle „nachholen“, was die Geschichte versäumt habe, und ziehe auf dem Alpenhauptkamm die endgültige Grenze zwischen dem deutschen und dem italienischen Volk (anlässlich des Staatsbesuches in Italien im Palazzo Venezia).

Dem Trinkspruch folgte ein Jahr später, im Juni 1939, die Tat — das Abkommen zwischen dem faschistischen Italien und dem Dritten Reich zur Umsiedlung (also Vertreibung) der Südtiroler aus ihrem Land. In den Vereinbarungen zwischen den beiden Regierungen wurde ausdrücklich festgelegt, daß die Südtiroler, die nicht für das Dritte Reich optieren und umsiedeln wollten, „aufhörten, Volksdeutsche zu sein“! Der „Führer aller Deutschen“ hatte sich dazu verstiegen, deutschen Menschen, die außerhalb der Reichsgrenze bleiben wollten (also in ihrer Heimat), ihr Volkstum einfach abzusprechen. Ausbruch und Verlauf des 2. Weltkrieges verhinderten die Auslöschung der deutschen Volksgruppe in Südtirol (rund 250.000).

Betreffend jener Südtiroler, die sich nicht aus ihrer Heimat vertreiben lassen wollten, sagte — wie es weiter

im Bericht heißt — Hitler: „Sie seien ihrem Schicksal zu überlassen!“ (Bekanntlich herrschte zwischen 1922 und 1943 ein unvorstellbarer Terror der Faschisten gegen die Südtiroler, wozu Hitler meinte, daß er die Faschisten verstehe, und diese dann in ihrem Treiben auch voll und ganz unterstützte.) In den Jahren 1940—1942 wurden bereits 70.000 Südtiroler über den Brenner abgeschoben.

Wenn es in Südtirol Nationalsozialisten (Nazis) gab, heißt es weiter im Bericht, so wurden sie gerade durch den Verrat Hitlers bekehrt, denn nicht einmal dem Faschismus war es gelungen, eine solche tiefe Wunde in den Volkskörper (Südtirol) zu schlagen, wie dem Nationalsozialismus (also den deutschen „Brüdern“) durch die Optionsvereinbarung — Vertreibung der Südtiroler aus ihrem Land.

Auf einer Werbeversammlung im Zirkus Krone in München (März 1927) schrie Hitler in die Menge: „Was steht zwischen uns und Italien? Etwa Südtirol?“ und bezeichnete alle deutschen und österreichischen Protestaktionen gegen die faschistische Unterdrückung der Südtiroler als „Judenmache“.

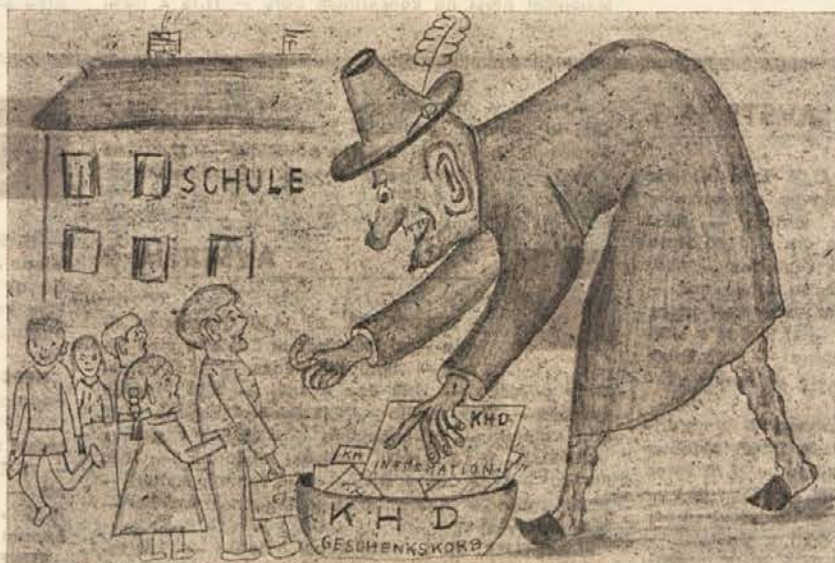
Auch fünf Jahre später, 1932, als die Welt über die faschistischen Maßnahmen in Südtirol genau orientiert war, äußerte sich Hitler in gleicher Weise: „Ich werde mit der albernen Südtiroler Sentimentalität ein Ende machen! Ich denke nicht daran, mich jemals durch diese Frage in den Grundlinien unserer Politik, in einem Bündnis mit Italien, beirren zu lassen!“

Nach dem Überfall auf Österreich, heißt es weiter im Bericht, schrieb Hitler aus diesem Anlaß am 11. März

rung zweier Jahrtausende, wollen wir beide, die wir unmittelbare Nachbarn geworden sind, jene „natürliche Grenze“ anerkennen, welche die Vorsehung und die Geschichte unseren beiden Völkern ersichtlich gezogen hat... Es ist mein unerschütterlicher Wille und mein politisches Vermächtnis an das deutsche Volk, daß es deshalb die von ‚der Natur‘ uns beiden aufgerichtete Alpengrenze ‚immer als unantastbar ansieht‘.“

Auch der Satz ist in dem Schriftwerk zu finden: „Da Südtirol italienischer Boden ist und man Berge und Flüsse nicht versetzen kann, müssen die Menschen versetzt werden!“

Soweit einige Auszüge aus Berichten über Südtirol. Die bekannten minderheitenfeindlichen Kreise in Kärnten, in denen es nicht wenige gibt, die faschistisch-nazistisches Gedankengut hegen, die auch Hitler nachtrauern und unfähig oder unwillig sind, aus der Geschichte und den Ereignissen zu lernen, sollen wenigstens wissen, nur an einem einzigen Beispiel — Südtirol, wie sehr Hitler den deutschen Menschen „geliebt“ u. „geschätzt“ hat. So „innig“, daß bei einem anderen Verlauf oder Nichtausbruch des 2. Weltkrieges heute keine deutsche Seele mehr an Etsch und Eisack leben würde! Und es sei gezeigt, daß der Menschenfeind Hitler nicht nur die Juden und „Untermenschen“ anderer Nationalitäten gehaßt hat, sondern auch den deutschen Menschen, was seine Bekehrungen, er führe den Krieg, um als „Führer aller Deutschen“ die deutschen Menschen zu befreien, wo sie auch leben mögen, Lügen straft. Er hat nicht nur die Angehörigen anderer Nationalitäten mit den Stiefeln

Kommt nur, kommt, liebe Kinderlein! Euer KHD-Onkel gibt euch Zettelchen, damit ihr endlich richtig die Slowenen im Lande lieben und achten lernt.

1938 an Mussolini: „Eines möchte ich Ihnen, Exzellenz, dem Duce des faschistischen Italien, in dieser Stunde feierlich versprechen: Was immer die Folge der bevorstehenden Ereignisse sein wird — ich habe eine klare Grenze gegen Frankreich gezogen und ziehe jetzt eine ebenso klare gegen Italien. Es ist der Brenner...“ (Und der deutsche Einmarsch in Italien im September 1943?)

Weiter sagte der „große Deutsche“: Nur Euer Realismus und Euer rasches Handeln können zur endgültigen Lösung des Problems der Deutschen des Oberetsch führen. Es gibt nur ein Mittel dazu: die Deutschen (Südtiroler) Deutschland ‚zurückzugeben‘... Und schließlich Hitlers Trinkspruch an Mussolini in Rom am 7. Mai 1938: „Belehrt durch die Erfah-

getreten, sondern auch die deutschen Südtiroler, indem er das Vorgehen der Faschisten unterstützte.

Übrigens sagten die Faschisten immer wieder zu den Südtirolern: „Wem es unter Italien nicht gefällt, der möge nach Norden (über den Brenner) gehen!“

Und wie sagen in Kärnten ‚Superdeutsche‘ Slowenenfresser in nicht geringer Anzahl zu den Slowenen und ihren Freunden: „Wem es in Österreich nicht paßt, der möge nach dem Süden (über die Karawanken) gehen; hier brauchen wir keine Tschuschen und Landes- bzw. Staatsverräter!“

Ist diese Geistesverwandtschaft nicht bezeichnend?

Herbert Guttenbrunner
Költmannsdorf

Mesec slovenske knjige

Tudi letos smo v počastitev slovenskega kulturnega praznika ob 125. obletnici smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna pripravili za mesec februar posebno knjižno akcijo z naslovom „Mesec slovenske knjige“. V tem okviru nudi knjigarna „Naša knjiga“ pester izbor slovenskih knjig po izredno ugodnih cenah.

V SAKA KNJIGA SAMO... šil. 2.—

- Oskar Hudales: **TRIGLAVOV POLET**, mladinska povest, 132 str. ilustr. br.
- Rabindranat Tagore: **ŽETEV**, pesnitev znanega indijskega pesnika, 128 str. br.
- Vasco Pratolini: **DEKLETA IZ SANFREDIANA**, povest, 96 str. br.
- Arthur C. Clarke: **PLANET SEDMIH SONC**, utopična povest, 120 str. br.
- Venceslav Winkler: **TRGOVINA SREDI SVETA** in druge zgodbe, 104 str. ilustr. ppl.
- Dositej Obradović: **IZBRANE STRANI**, življenjepisni prispevki, 136 str. br.

V SAKA KNJIGA SAMO... šil. 5.—

- James Joyce: **UMETNIKOV MLADOSTNI PORTRET**, roman, 288 str. br.
- Isaak Asimov: **DRUGA VLADA GALEKTIČNE DRŽAVE**, roman, 144 str. ppl.
- Selma Lagerlöf: **GÖSTA BERLING**, roman, 240 str. br.
- Dr. Lavo Čermelj: **Z RAKETO V VESOLJE**, problemi in poskusi vesoljskih poletov, 188 str. ilustr. br.
- Charles Eric Maine: **GOSPODAR SVETA**, fantastičen roman, 176 str. br.
- George Sand: **INDIANA**, ženski roman, 248 str. br.

V SAKA KNJIGA SAMO... šil. 10.—

- Stephen Crane: **RDEČI ZNAK HRABROSTI**, roman iz ameriške državljanske vojne, 148 str. pl.
- Miško Kranjec: **PISARNA**, kronika oblasti, 246 str. pl.
- Venceslav Winkler: **ŠESTI MORA OSTATI**, mladinska povest, 128 str. ppl.
- Oto Bihalji Merin: **OKTOBRA NA SVIDENJE**, roman, 432 str. pl.
- Jordan Jovkov: **ŠIBILJ** in druge novele, 240 str. ppl.
- Jack London: **VRAGI NA FUATINU** in druge povesti, 176 str. ilustr. ppl.

V SAKA KNJIGA SAMO... šil. 15.—

- Leopold Suhodolčan: **ČLOVEK NA ZIDU**, izbor novel, 212 str. pl.
- Cousteau-Dumas: **SVET TIŠINE**, skrivnosti podmorskega sveta, 132 str. slik. priloge, pl.
- Andre Gide: **POTOVANJE V KONGO**, zapiski o krajih in ljudeh afriške dežele, 148 str., slik. priloge, ppl.
- Allen Roy Evans: **POHOD SEVERNIM JELENOM**, povest iz domovine severnega sija, 252 str. ilustr. ppl.
- Georges Duhamer: **PRIZORI IZ BODOČEGA SVETA**, kritična ocena ameriške civilizacije, 224 str. pl.
- Reinhard Seiffert: **ŠOLA DOBRE VOŽNJE**, priročnik za avtomobiliste, 136 str. ilustr. br.

V SAKA KNJIGA SAMO... šil. 20.—

- Mira Miheličeva: **MALA ČAROVNICA**, roman, 164 str. ppl.
- Giovanni Verga: **ČRNI KRUH** in druge novele, 296 str. pl.
- Dane Lokar: **ZAKOPANI KIP**, zbirka novel, 100 str. pl.
- Jakob Iljin: **VELIKI TEKOČI TRAK**, roman o razvoju tehnike, 396 str. pl.
- Sinclair Lewis: **BABBITT**, roman iz ameriškega meščanskega življenja, 364 str. pl.
- Jean Lee Latham: **SREČNO, KAPITAN BOWDITCHI**, roman pomorskega strokovnjaka, 280 str. ppl.

V SAKA KNJIGA SAMO... šil. 25.—

- Branko Čopič: **BOJEVNIKI IN BEGUNCI**, zbirka povesti, 200 str. pl.
- Pandelis Prevelakis: **SONCE SMRTI**, roman s Krete, 240 str. pl.
- Smiljan Rozman: **NEKDO**, roman iz vojnih časov, 298 str. ppl.
- Ralph Oppenheim: **TUJEC V INDIJI**, zapiski iz sodobne Indije, 202 str., slik. priloge, kart.
- Nada Matičič: **GOZD JE ONKRAJ HRIBA**, romantična ljubezenska povest, 188 str. kart.
- Richard Wright: **ČRNA SILA**, zapiski iz Gane, 340 str. br.

V SAKA KNJIGA SAMO... šil. 30.—

- György Moldova: **TEMNI ANGEL**, roman iz sodobne Madžarske, 280 str. polusnje
- Štefan Žeromski: **BREZDOMCI**, roman iz življenja rudarjev, 304 str. pl.
- Nevil Shute: **SKOZI PEKEL MALAJE**, tragedija Malaje med japonsko okupacijo, 340 str. ppl.
- Ivan Hariš-Gromovnik: **DIVERZANT**, spomini na partizanska leta, 324 str. ppl.
- Jörgen Andersen: **POSLEDNJI RAJ**, zapiski s poti po Južnem morju, 364 str. ilustr. pl.
- Ilja Ehrenburg: **PADEC PARIZA**, roman Francije ob izbruhu vojne, 528 str. ppl.

Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. Vendar opozarjamo, da so mnoge knjige na zalogi le v enem izvodu; zato svetujemo, da pohitite z nakupom oz. naročilom. Sicer pa obsega ta izbor še mnogo drugih zanimivih knjig po enako ugodnih cenah. Obisk v mesecu februarju se vsekakor izplača!

KNJIGARNA „NAŠA KNJIGA“ CELOVEC WULFENG.

V rubriki „Tribuna bralcev“ objavljamo od časa do časa dopise, ki jih prejmemo za objavo v našem listu. Pri tem pa izrazno poudarjamo, da v posameznih prispevkih izraženo mnenje ni nujno tudi mnenje uredništva.

Uredništvo

SP FALUN: WALLNER NA 19. MESTU

S slavnostno otvoritvijo se je preteklo soboto pričelo v Falunu 30. „nordijsko“ svetovno prvenstvo. Ze prvi dan so bili v akciji naši zastopniki iz Zahomca, ki so tekmovali na mali 70-metrski skakalnici.

Na vrhu avstrijskih zastopnikov je stal Zahomčan Hanzi Wallner, ki je med 64 tekmovalcev zasedel s skokoma 83 in 81,5 m ter oceno 222,3 dobro 19. mesto. Na 24. mestu se je uvrstil Bachler (222,0, 81,5/80).

JUGOSLAVIJA — ŠPANIJA

V Frankfurtu ob Majni se je pretekli teden jugoslovanska nogometna reprezentanca kvalificirala za 10. jubilejno svetovno nogometno prvenstvo. Jugoslavija je dosegla uvrstitev za turnir najboljših enajsteric na svetu po tretji odločilni tekmi s Španijo, ko jo je premagala 1:0.

Čeprav je jugoslovanska nogometna prvenstvo v času odločilne tekme mirovalo in se bo spomladanski del pričel šele ta teden, špansko pa je v polnem teku, je jugoslovanska reprezentanca odločilno nadkrilila Špance in po osmih letih ponovno dosegla nastop na SP.

Odločilni gol je dosegel v 13. minuti prvega polčasa Katalinski, ki je svojočasno v spopadu z Grčijo dal nesrečni avtogol. Zadetek iz prvega polčasa je Jugoslovanom zadostoval, čeprav so kasneje Španci hudo pritiskali na izenačenje. V finalu pa so Jugoslovani imeli še več možnosti, da bi rezultat zlepšali, vendar je po borbenih in zahtevnih minutah manjkalo zadosti koncentracije in moči.

Z zmago proti Španiji si je Jugoslavija zagotovila tudi otvoritveno tekmo svetovnega prvenstva v Münchenu. Nasprotnik bo večkratni šampion Brazilija.

IEV ALI KACI

Potem ko je večkratni avstr. mojster v hokeju na ledu KAC iz Celovca po petih igrah v odprti rundi premagal WEV z Dunaja — tekme so se končale 2:3 (0:1, 0:0, 2:1), 5:1 (1:0, 1:0, 3:1), 4:1 (0:0, 3:0, 1:1), 3:4 (2:0, 0:0, 1:4) in 10:2 (5:1, 3:0, 2:1) — je stopil v finalni boj z IEV iz Innsbrucka, ki je pravtako v petih tekmah odpravil ATSE iz Gradca. Prvi dve finalni tekmici med KAC in IEV sta se končali obe z istim rezultatom 5:2 za Celovčane.

SP V HOKEJU NA LEDU SKUPINE B V LJUBLJANI

Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu skupine B bo letos v času od 21. marca do 30. marca v ljubljanski hali Tivoli. Na prvenstvu bodo sodelovale reprezentance Amerike, Zvezne republike Nemčije, Romunije, Japonske, Norveške, Nizozemske, Jugoslavije in Avstrije. Prvi dan SP bodo na sporedu tekme med ZRN in Norveško, Romunijo in Nizozemsko, Ameriko in Japonsko ter Jugoslavijo in Avstrijo. Zadnji par bo zaokrožil slavnostno otvoritev SP.

Zaradi zanimivosti hokejske tekme med Jugoslavijo in Avstrijo, ki se bo pričela ob 20. uri, bo Slovenska fizikalna zveza organizirala na to tekmo izlet z avtobusom. Vožnja iz Celovca v Ljubljano in nazaj ter vstopnica (sedež) bo stala 120 šil. O nadaljnjih podrobnostih izleta bomo poročali v naslednjih številkah našega lista.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gosmetergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec — Borovlje.

RADIO PROGRAM

CELOVEC

SOBOTA, 23. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.30 Lepi glasovi priljubljene melodije — 14.00 Voščila — 15.15 Pust na Koroškem — 17.10 Pisano sobotno popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Konfeti, konfeti — 22.10 Šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 24. 2.: 6.10 Igra na orgle — 8.10 Kaj je novega? — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogleдалo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 „Govorilna ura pri dr. Weissu“ — 17.05 „Danes se bomo pošteno povselili“ — 18.00 Mali večerni koncert — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj — 22.10 Šport — 22.20 Med ponočnjaki.

PONEDELJEK, 25. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudske viže — 13.30 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 15.00 Vedra komorna glasba — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo — 17.52 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Od melodije do melodije — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneči operetni vodič — 21.00 „Ura bo bila 14“ — 22.10 Šport — 22.20 „Danes gremo na zabavo“.

TOREK, 26. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudske

Maturanti slovenske gimnazije v Celovcu vabimo vse prijatelje, starše in rojake na tradicionalni

GIMNAZIJSKI PLES

v petek 22. februarja 1974 ob 20. uri v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Igrala bosta znana ansambla „Murka“ iz Lesc in „The Rollets“ iz Št. Vida ob Glini.

Prijatelji mladine in ljubitelji domače zabave prisrčno vabjeni!

viže — 13.30 Veselo zaigrano — 15.00 Ljudske viže — 16.30 Za otroke — 17.10 Ne zaničuj te mi mojstrov — 17.52 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Ljudska glasba in pesnitve v narečju — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Danes je pustovarna“ — 21.10 Ljudstvo in domovina — 22.10 Šport — 22.20 Naj živi pust — naj živi ljubezen.

SREDA, 27. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 „Kmečka maša“ — 13.30 Na obisku pri koroških zborih — 14.30 Srečanje — 16.15 Za ženo — 17.10 „Zažigane zime in jedača iz slankov“ — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 20.10 Govorilna ura pri dr. Weissu — 21.10 Stare pesmi komedij — 21.30 Zvezne dežele poročajo: Koroška — 22.10 Šport.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 23. 2.: 11.00 Evrovizija iz Faluna — 12.50 Svetovno prvenstvo v nordijski disciplini: štafeta — 15.50 Smučarski skoki — 15.30 Koncertna ura — 16.30 Mala hišica — 16.55 Peter — 17.00 Klub seniorjev — 18.00 Jaz sem mnenja — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Dober večer želi Heinz Conrads — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Kabaret, kabaret — 21.20 Šport — 21.55 Čas v sliki — 22.00 Tudi šerif potrebuje včasih pomoč. Film.

NEDELJA, 24. 2.: 8.50 Svetovno prvenstvo v nordijski disciplini: Tek na 50 km — 16.00 Rdeči avtobus — 16.30 Za otroke — 16.55 Za mladino — 17.20 Peter — 17.25 Za družino — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Ob nedeljah ob šestih — 18.30 Lumlerovi otroci — 19.00 Schöngrublerji — 19.25 Povesti o Gustavu — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Pustni običaji v Imstu — 21.05 Priti bi morali poleti — 22.05 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 25. 2.: 18.00 Teletest — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Rožnatordeči panter — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 „Dvojlica“ — 21.05 Šola za starše — 21.15 Telesport — 22.15 Čas v sliki.

TOREK, 26. 2.: 18.00 Angleščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Arnie — 19.00 Silke iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Pustovanje v Beljaku — 22.15 Čas v sliki.

SREDA, 27. 2.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Oddaja za delavce: Telesport — 16.30 Ura gospoda Fu — 17.10 „Badminton“ — 17.35 Lassie, „Galeb“ — 18.00 Eskimovci na Aljaski — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Razvojnna pomoč Laočanom — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.25 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Srečanje z živalmi in ljudmi — 21.00 „Ubogi nor“ — 21.50 Čas v sliki.

ČETRTEK, 28. 2.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Gotika v Avstriji — 11.00 Obraz stoletij — 11.30 Prva pomoč — 18.00 Italijanska — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozaik — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Ljubljani podlež. Filmska komedija — 21.45 Specializirani človek — 22.30 Čas v sliki.

PETEK, 1. 3.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Pasijon komedijantov — 18.00 Orientacija — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zabljuden v čarovnico — 19.00 Silke

ČETRTEK, 28. 2.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudske viže — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Komorna glasba — 16.30 Za otroke — 17.10 Iz kraljestva operete — 17.52 Oddaja združenja Industrialecev — 18.00 Deželni razgledi — 19.05 Avstrijska godba na pihala — 19.50 Note in beležke — 20.10 Sodni postopki proti čarovnicam na Koroškem — 21.00 Iz koroškega glasbenega življenja — 22.10 Šport — 22.30 „Zakaj verovat?“

PETEK, 1. 3.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Klavirska glasba F. Chopina — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudske viže iz spodnje Koroške — 13.30 Veselo zaigrano — 14.30 Kvarlet citer „Gradischnig“ — 16.30 Za otroke — 16.45 Otroški zbor iz Linza — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.52 Oddaja zbornice obrtnega gospodarstva — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 „To se ne dela“ — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 23. 2.: 9.00 Radijski oglasi — od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 24. 2.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 25. 2.: 13.45 Informacije — Ljudske pesmi — Hišna, ledinska in krajevna imena v Rožu.

TOREK, 26. 2.: 9.30 Za vsakega nekaj — 13.45 Informacije — Športni mozaik — Otroci poslušajte!

SREDA, 27. 2.: 13.45 Informacije — Paper in sol.

ČETRTEK, 28. 2.: 13.45 Informacije — Pri koroških zborih — Za našo knjižno polico.

PETEK, 1. 3.: 13.45 Informacije — Slovenski solisti.

LJUBLJANA

SOBOTA, 23. 2.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pianirski tednik — 9.35 Studio za najdene skladbe — 9.50 Poslušate radio — gledate televizijo — 10.15 Glasbeni drobci od tu in tam — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Melodije za opoldan — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši operni pevci — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Kitara in ritmu — 17.20 Gremo v kino — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 19.15 Z ansambli Altiya Sossa — 20.00 Radijski radar — 21.00 Mahlni ansambl zabavne glasbe — 21.15 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

NEDELJA, 24. 2.: 6.50 Danes za vas — 9.05 Še pomnite, tavišali... — 10.05 Koncert iz naših krajev — 11.15 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 14.25 Melodije z velikimi zabavnimi orkestri — 15.10 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Nedeljska reportaža — 17.25 Popularne operne melodije — 18.03 Križanje po Atlantiku. Igra — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jaz za vse.

PONEDELJEK, 25. 2.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravičij in zgodb — 9.20 Pisana paleta lahke glasbe — 9.40 Izberite pesmico — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Mahlni ansambl — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Amaterski zbori pojo — 14.30 Voščila — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 19.15 Z ansambli Dorka Škoberneta — 20.00 Operni koncert — 21.30 Zvočne kaskade — 22.15 Za ljubitelje jazza — 23.15 Popevke se vrstijo.

TOREK, 26. 2.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Zborovske skladbe — 10.15 Simonični plesi na koncertnem odru — 11.15 Z nami

iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Onednina linija — 21.10 Odkrito povedano — 22.10 Čas v sliki — 22.15 Pestunja proti svoji volji. Filmska komedija.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 23. 2.: 16.30 Onednina linija — 17.20 Abbot in Castello med pirati — 18.30 Mini-Maks — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.09 Vzgoja — 20.15 Separatni mir — 21.20 Karl Valentin — Retrospektiva — 22.00 Čas v sliki.

NEDELJA, 24. 2.: 18.00 Tedenski obzornik — 18.30 Prerazi — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Novo v kulturi — 20.10 Vzgoja — 20.15 Mrlič je v napačnem kovčku — 22.05 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 25. 2.: 18.30 Rdeči avtobus — 19.00 Prva pomoč — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 „Teta Rikki“ — 21.15 Impulzi — 21.50 Telesport.

TOREK, 26. 2.: 18.30 Iz šolskega programa — 19.00 Morska biologija — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Kaj je novega Pussy? — 22.00 Telesport.

SREDA, 27. 2.: 18.30 Obraz stoletij — 19.00 Matematični kabinet — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.06 Šport — 20.15 Pasijon komedijantov — 21.35 Telesport.

ČETRTEK, 28. 2.: 18.30 Orleanska devica — 19.00 Kontakt — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Svet in znanost — 21.00 Georg Solti in simfonijski orkester iz Čikaga — 21.45 Telesport.

PETEK, 1. 3.: 18.30 Tako gospodarji Industrijsko podjetje — 19.00 The Bellicest Story — 19.15 Tehnike učenja za odrasle — 19.30 Čas v sliki in kulturne novice — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Ženske delajo filme — 21.55 Telesport.

O B V E S T I L O

Srečanje poštarjev in železničarjev v Domu v Tinjah ne bo v soboto 2. marca 1974, kot je bilo prvotno napovedano, temveč ob drugem terminu, ki bo pravočasno objavljen. Dom v Tinjah

Borovlje

Minulo nedeljo je Slovensko prosvetno društvo v Borovljah v dvoranji pri Cingelcu na Trati priredilo za pust veseloigro „Micki je treba moža“. Z igro je gostovala farna mladina iz Št. Janža v Rožu pod vodstvom župnika Vošnjaka. Čeprav nam vreme ni bilo naklonjeno, ker je popoldne deževalo, je občinstvo kljub temu napolnilo dvorano do zadnjega kotička.

Številno občinstvo je pozdravil predsednik Slovenskega prosvetnega društva v Borovljah Andrej Wieser. Med gosti je pozdravil tudi mestnega svetnika Oražaja. Nadalje je veljal pozdrav farni mladini iz sosednjega Št. Janža, mladini iz Doleh pri Borovljah, ki je s svojimi mladimi glasovi in godali zelo olepšala našo pustno prireditev ter seveda vsem navzočim, ki so prihiteli od blizu in daleč, da se povese- lijo na naši pustni prireditvi. Igralci iz Št. Janža so igro odlično podali, tako da je bilo dovolj smeha in zabave in je občinstvo prišlo na svoj račun. Prav posebno pa nas je veselilo, da je bilo med obiskovalci mnogo mladine, ki je s svojo prisotnostjo pokazala zvestobo svojemu ljudstvu in pripravljenost za sodelovanje.

Slovensko prosvetno društvo se vsem iskreno zahvaljuje za obisk, zlasti tistim, ki so kakorkoli pomagali, da je naša pustna prireditev tako lepo uspela.

doma in na poti — 12.40 Z domačimi ansambli — 13.15 Zabavna glasba — 14.40 „Na poti s kitaro“ — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Koncertni oder za domačina in za gosta — 18.15 Z orkestrom Freda Güntherja — 18.30 V terek nasvidenjel — 19.15 Z ansambli Jožeta Privška — 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 20.30 Radijska igra: Sreča je zmeraj ženska — 21.30 Melodije v ritmu — 22.15 Od popevke do popevke — 23.15 Srečanje z ameriški skladatelji tega stoletja.

SREDA, 27. 2.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.25 Otroške igre — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Zname melodije, znani orkestri — 13.15 Zabavna glasba — 14.30 Voščila — 15.40 Mahlen recital pianista Marijana Lipovška — 17.10 Mednarodno tekmovanje amaterskih zborov — 18.15 S pop ansambli — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra — 22.15 S festivalov jazza — 23.15 Revija Jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

ČETRTEK, 28. 2.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Iz glasbenih škol — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.40 Igrajo pihalne godbe — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 Popoldne za mladi svet — 15.40 Poje basisti Theo Adam — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.00 „Februar 74“ — 18.15 Popoldanski simfonični koncert — 19.15 Z ansambli Jožeta Kampa — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napovov — 21.00 Literarni večer — 22.15 Popevke in plesni ritmi — 23.15 Francoska orgelska glasba.

PETEK, 1. 3.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.35 Jugoslovanska narodna glasba — 11.15 Z nami doma in na poti — 12.10 Z velikimi zabavnimi orkestri in ritmu — 13.15 Zabavna glasba — 14.30 Voščila — 15.35 Glasbeni intermezzo — 16.00 „Vrtiljak“ — 17.10 Operni koncert — 18.50 Ogleđalo našega časa — 19.15 Z ansambli Borisa Terjava — 20.00 Stop-pops 15 — 21.15 Oddaja a morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

TV JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 23. 2.: 9.30 Šolska oddaja — 12.50 Smučarski skoki — 15.30 Nogomet — 16.25 Košarka — 18.00 Obzornik — 18.15 Doktorji — 19.05 Propagandna oddaja — 19.15 Gledališče v hiši — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski notranje politični komentar — 20.25 3x7, kviz — 21.30 Barvna propagandna oddaja — 21.35 Cannon — serijski barvni film — 23.10 Dnevnik.

NEDELJA, 24. 2.: 9.30 Vojna in mir — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.25 Poročila — 12.30 Nedeljski popoldan — 17.40 Moda za vas — 17.50 Poročila — 17.55 Konjske dirke — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski zunanji politični komentar — 20.35 V registraturi — 21.35 Mesta: Ohrid — 22.05 Športni pregled — 22.40 Dnevnik.

PONEDELJEK, 25. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.45 Tetina očet — 18.10 Obzornik — 18.25 Enciklopedija živali — 18.55 Mozaik — 19.00 Miadi za mlade — 19.30 Kaj hočemo — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Dundo Maroje — 22.25 Dnevnik.

TOREK, 26. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 14.55 Nogomet Italija: ZRN — 17.35 Mrtvil kurenti — 18.00 Obzornik — 18.15 Košarka — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Pogovor o nalogah sindikatov — 21.25 Sam med valkov — 22.10 Dnevnik — 22.25 Glasbena oddaja.

SREDA, 27. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.40 Poly in črni diamant — 18.10 Obzornik — 18.25 Navadna ladja — 18.55 Mozaik — 19.00 Zabavna glasba — 19.20 Ne prezrite Revija STOP — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Čudodelka — 22.15 Dnevnik.

ČETRTEK, 28. 2.: 8.10 Šolska oddaja — 15.55 Madžarski dnevnik — 17.35 mladost na stopnicah — 18.10 Obzornik — 18.25 L. Bernstein vam predstavlja — 19.10 Mozaik — 19.15 Po sledah napredka — 19.40 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Kam in kako na odhiti — 20.40 V kipečem loncu — 21.40 Tihhi dolgi boj — 22.10 Dnevnik — 22.25 Rokomet Jugoslavija: Bolgarija.

PETEK, 1. 3.: 8.10 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski dnevnik — 17.35 Veseli tobogan — 18.05 Obzornik — 18.20 Jugoslovanska folklor — 18.50 Mozaik — 18.55 Cesta in mi — 19.05 Nalezljive bolezni — 19.25 Kozipol — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cirkak — 20.00 Dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.40 UTVA — sovjetski barvni film — 22.15 Dnevnik — 22.20 Umetnost in človek.